De Zuid Afrikaan

VEREENIGD MET DE VOLKSVRIEND.

DEEL 54. KAAPSTAD, DONDERDAG, 19 JUNIJ, 1884 NO. 4,456.

100 Vette Slagtossen

SULLEN
WORDEN VERKOCHT TE WORCESTER,
OP
MAANDAG, 23 JUNIJ, 1884,
's Morgens ten 10 ure.

J. J. THERON, Afslager.

Worcester, 6 Junij 1884.

75 Extra vette Slagtossen
4 „ „ Koeijen.

Op DONDERDAG, 26 Dezer,

ZULLEN de ondergeteekenden Publiek Verkoopen te KLAPMUTS STATIE, bovengemeld getal Ossen en Koeijen. Zij sullen zeker present zijn, en niet te voren uit de hand verkocht worden. Zij worden gewaarborgd de beste in de markt te zijn.

D. G. HORAK.

J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

WELLINGTON.

44 Zware Slagtossen
26 Jonge en gedresseerde Paarden (waaronder egale paren zijn)

ZULLEN publiek worden verkocht uit de MARKTKRAAL te WELLINGTON, op

Donderdag, 26 Junij 1884,

Na aankomst van den Eersten Trein.

J. N. BAUERMEESTER.

Vendu-kantoor, Wellington,
11 Junij 1884.

MALAN & CELLIERS, AFSLAGERS

PAARLSCHE
Brandassurantie & Trustmaatschappij.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN ZEER KOSTBARE
WIJNPLAATS, VAATWERK,
WIJNEN, ENZ.

In den Insolventen Boedel van JOHANNES IGNATIUS de VILLIERS.

OP ZATURDAG,
21 JUNIJ 1884,

ZULLEN de Ondergeteekenden Publiek doen Verkoopen op de Plaats zelve:—

I. VASTGOED:

ZEKER STUK GROND, met de Gebouwen daarop, gelegen als boven, Groot ruim 32 Morgen, beplant met een fraaijen en veelbelovenden Wijngaard van omtrent 60,000 Stokken, en een groot aantal Vruchten- en andere Boomen; ook zijn er fraaije Tuinen en uitmuntende Veeweide. De Gebouwen bestaan uit Woonhuis, Kelder en de noodige Buiten-vertrekken, alles in goede orde.

II. LOSGOED:

Als Stukvaten, Kuipen, Leggers, Trap en Onderbalies, Vlootjes, Trechters, Kranen, Brandewijnketels, Ploegen, Eggen, Manden, 2 Open Karren, 3 Paarden, 2 Koeijen, alsmede 40 Leggers Wijn en 5 do. Brandewijn Restant van den Jongsten Oogst.

EINDELIJK:—De gewone verscheidenheid Huisraad, enz., enz.

BONUS! BONUS!!

J. S. MARAIS, D.zoon,
J. J. DE VILLIERS, A.P.zn.,
Ges. Curatoren.

Paarl, 12 Junij 1884.

J. S. MARAIS & Co., AFSLAGERS.

KAZERNESTRAAT,
(Nabij de Pleinstraat), Kaapstad.

HET GOEDKOOPSTE HUIS IN DEN HANDEL.

H. Mc. LACHLAN

Heeft per jongst aangekomen Schepen uitgepakt:—

BEHANGSELPAPIER van de nieuwste patronen (het grootste assortiment in de Kolonie om uit te kiezen).

RUITEN (op maat gesneden) van alle grootten (Engelsch en Buitenlandsch).

Raauwe en Gekookte Lijnolie. Verfen. (droog en gemengd).

Witlood, Verfstoffen, Schilders-Kwasten. Vernis, Terpentijn, Zolderversiersels, Enz., Enz.

N.B. *Liberaal Disconto voor Kontanten Bestellingen van buiten prompt uitgevoerd en het pakken gedaan gratis.*

WEDER trad de Allerhoogste onze woning binnen en nam tot zich ons teeder geliefd Dochtertje, JOHANNA GERTRUIDA, in den ouderdom van negen jaren en tien maanden. Hoe diep onze harten op nieuw gewond zijn, wij berusten in Zijnen wil, van wien de balsem komt om dezelve te genezen.

C. M. NEETHLING,
W. NEETHLING,
geb. DE WAAL.

Evergreen,
Stellenbosch, 16 Junij 1884.

Het Wonder der Eeuw.

GOEDE STERKE DIENSTIGE STOELEN
2s. ELK.

ELKE STOEL heeft den Prijs op de zitting gedrukt, alsook onzen naam, als een waarborg van goede waarde.

de Ondergeteekenden nemen deze gelegenheid waar het Publiek van Kaapstad en omliggende Distrikten uit te noodigen hunne **Uitgebreide Vertoonkamers** te komen besigtigen alwaar de Grootste Voorraad

MEUBELEN

in Zuid Afrika te zien is. Bezoekers behoeven niet bevreesd te zijn dat zij lastig zullen worden gevallen door verzocht te worden om te koopen, daar het de wensch van de Eigenaars is dat hun Magazijn beschouwd zal worden als zijnde eene

Tentoonstelling van Koloniale Meubelen.

In dit Magazijn zal men vinden een Grooten Voorraad Engelsche en andere Meubelen, Beddegoed, Tapijten, Corticine en Huiselijke Benoodigdheden in groote verscheidenheid.

D. ISAACS & Co., ondernemen goede Meubelen te verkoopen tegen minder Geld dan waarvoor inferieure Artikelen elders worden verkocht en wenschen hun die koopen willen de raadzaamheid op het hart te drukken om hunnen Voorraad te bezigtigen met het doel om de prijzen met die van andere huizen te vergelijken. Daar er geen ander dan goed uitgedroogd Hout in dit Etablissement wordt gebruikt kunnen zij met vertrouwen elk artikel waarborgen.

Het is de gewoonte dezer Firma om alle goederen te merken tegen

NETTO KONTANTE PRIJZEN

EN

Van dezen Regel wordt niet Afgeweken.

D. ISAACS & CO.

88, 90 EN 92. LANGEMARKT-STRAAT.

HET LANG BESTAANDE

MEUBELMAGAZIJN,
27 LANGESTRAAT.

H. BEVERN, die pas zekere Uitgebreide Veranderingen aan zijn Magazijnen voltooid heeft, is nu in staat gesteld een veel Grooter en meer Verscheiden Assortiment van iedere soort Huisraad te vertoonen, in al de Nieuwste, Fijnste en Smaakvolste Patronen, geschikt voor een Heerenhuis of een Cottage.

Zij die aan het Meubeleren zijn zouden goed doen dit Magazijn te bezoeken, daar ieder artikel naar gewoonte gemerkt is tegen Prijzen die concurrentie onmogelijk maken.

Groot Assortiment Koperen en IJzeren Ledekanten, Draad-, Veer- en andere Matrassen, Brusselsche Tapijten, Corticine, enz.

H. BEVERN,
LANGESTRAAT, TEGENOVER HET TRAMSTATION.

GEORGE FINDLAY & Co.

HEBBEN TE KOOP TEGEN LAGE PRIJZEN.

Spitvorken, 4, 5 en 6 tand en Kaapsche Graven, Stalen Graven en Schoppen	**McDougall's Schapen Dip**
Dalmschrapers, IJzeren Pijpen	**Wijngaardmessen en Schoppen**
IJzerdraad met Punten en Standaards	**Sluiskleppen voor Dammen**
Ovaal Stalen Draad, Galv. Draad	**Galvanisch Draadnet**
Varkenstroggen, Hoenderbakken	**Pompen voor vlakke en diepe putten**
	IJzeren Ledikaanten in groote verscheidenheid.

IJZERMAGAZIJN, 15 GRAVESTRAAT, KAAPSTAD.

A. BOND EN BOERENVEREENIGING.

NU VERKRIJGBAAR,

Bij de Ondergeteekenden,

Exemplaren van de Algemeene Constitutie van den A. Bond, tezamen met de Provinciale Constitutie voor de Kaapkolonie.

HOFMEYR & REGTER.

Groenteplein, Kaapstad.

De Westelijke Provincie Administratie en Trustmaatschappij (Beperkt)

Kantoor: Hoek van de Wale- en Nieuwestraat, (tegenover de St. George Kerk,)

KAAPSTAD.

OPGERIGT 2 APRIL, 1883.—KAPITAAL, £30,000

DIRECTEUREN:

De Edele Heer P. MARAIS, L.W.R., Voorzitter, en de Wel-Edele Heeren J. C. SMITH, H. P. DU PREEZ, L.W.V., H. WILMAN, L.W.V., D. P. KEYNAUW, P. MUDIE en P. G. LEES.

BANKIER; DE ZUID-AFRIKAANSCHE BANK. CURATOREN:—De Heeren P. G. LEES en H. WILMAN. PROKUREUR:—De Heer H. P. DU PREEZ. AUDITEUREN;—De Heeren JOHN HALKETT en D. D. KEYNAUW.

De Direktie zal door haren Secretaris Insolvente Boedels Administeren.

De Direkteuren komen iederen WOENSDAG, te 2 ure n.m., bijeen om leeningen te sluiten en zaken af te doen.

Zij die dit Kantoor als Executeuren, Agenten of anderszins wenschen te benoemen, gelieven de Direktie slechts onder den naam "De Westelijke Provincie Administratie en Trustmaatschappij Beperkt), Kaapstad." aan te stellen en te benoemen.

De Maatschappij geeft Rente aan Inleggers op Gunstige Voorwaarden

J. J. D. BUYSKES, Sec.

---

65 Extra vette Zware Slagtossen.

OP MAANDAG, 23 DEZER,

ZULLEN de Ondergeteekenden publiek verkoopen, te KLAPMUTS STATIE, bovengemelde getal Ossen, opgebragt door den heer J. H. DE VILLIERS; zij sullen zeker present zijn en onder geene omstandigheid uit de hand worden verkocht.

DE VILLIERS, FAURE & Co., Afslagers.

Paarl, 16 Junij 1884.

BENOODIGD,

EEN BETREKKING ALS ONDERWIJZER, op eene Plaats. Slechte een Klein Salaris met Kost en Inwoning gevraagd. Applikant heeft drie Sessies aan een Schotsche Universiteit gehad en prijzen in de Oude Talen en certifikaten van verdienste in het Engelsch en de Mathesis erlangd. De beste getuigenissen. Men adresseere M., aan het Kantoor van dit Blad.

BURNETT'S AQUA DE FLORIMEL, een uitermond reukwater voor de zakdoek, duursaam en geurig.

De voortreffelijkheid van BURNETT'S GEURGEVENDE EXTRAKTEN *bestaat in hun volkomene zuiverheid en groote kracht.* Zij worden gewaarborgd vrij te zijn van de giftige oliën en zuren die een bestanddeel uitmaken van vele der nu in de markt zijnde nagemaakte vruchten lekkernijen.

BURNETT'S TINCTUUR VAN JAMAICA GEMBER een huismiddel voor koliek, cholera morbus, verkoudheid, koude rillingen en buikloop, dat het gehoele lijf verwarmt en prikkelt.

GEBROEDERS PHILIP, *Agenten.*

ZUID-AFRIKAANSCHE
KONINKLIJKE MAILDIENST

De "Castle Mail Packets" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Linie vertrekken van Kaapstad naar **Londen** om den anderen Dingsdag, via **Madeira en Plymouth**, te **Sint Helena en Ascencion** aanleggende op bepaalde tusschentijden.

Julij 2.—PEMBROKE CASTLE, Kapt. J B. HARRISON, R.N.R.

ANDERSON & MURISON, Agenten.

UNION LINIE
KONINKLIJKE MAILDIENST

UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ (BEPERKT).

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad naar **Engeland, Via Madeira**, om den anderen **Woensdag**, te 4 uur n.m., te **St. Helena en Ascension** als onder aanleggende.

Junij 25.—TARTAR, Kapt. TRAVERS.
Julij 9.—MEXICAN, Kapt. BAINBRIDGE, Via St. Helena.
Julij 16.—TROJAN, Kapt. LARMER.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich ten Kantore der Maatschappij, Adderleyst THOS E. FULLER, Algemeen Bestierder voor Zuid Afrika.

WAAROM ingevoerde Zadels' koopen die geen voldoening geven en geenszins voor het Kaapsche Paard geschikt zijn, terwijl men nu voor denzelfden prijs RUTTER'S beroemden Kolonisal gemaakte INNES ZADEL kan bekomen. Dit Zadel is door de gehoele Kolonie bekend heeft gemakkelijke Zitting, volle grootte. Gestempeld en gewaarborgd volkomen te passen.

Probeert de Veeren Zitting met Gomelastiek, zeer gerieflijk, en Wollen Zitting. Zadels, Tuigen, enz., naar alle patronen of teekeningen gemaakt. Oude Zadels als nieuwe opgemaakt en reparatiën behoorlijk gedaan. Orders worden door tusschenkomst van iederen handelaar toegezonden. Prijslijsten op aanvraag verkrijgbaar, en let op het adres.

A. T. RUTTER, vroeger W. INNES,
No. 24 Darlingstraat, Kaapstad.

DE PAARLSCHE
Brand Assurantie en Trustmaatschappij
Westelijke Provincie Bank Gebouw.

Opgerigt den 1sten October, 1873.

KAPTAAL £40000.

DIRECTEUREN

De Wel-Edele heer J. J. ALBERTIJN, Voorzitter
De Wel-Edele heeren

E J ALBERTIJN	I A J ROOS,
D G RETIEF,	B P DU PLESSIS,
D G HORAK,	J F MARAIS,
J MARAIS, A P zn	F. A. HERBST

BRANDDEPARTEMENT.

AANZOEKEN voor de Versekering van Los- en Vastgoed tegen verlies of schade door Brand sullen dagelijks ontvangen en Polissen uitgereikt worden op zeer voordeelige termen.

TRUSTDEPARTEMENT.

Voor de Administratie en bereddering van Boedels en ander eigendom, als Executeuren, Curatoren, Redderaars, Voogden of Agenten, op de billenaalste voorwaarden.

Beleeningen toegestaan op Eerste Verband van Vastgoed.

Directeuren komen elken Woensdag bijeen voor besigheden.

J. J. DE VILLIERS,
Secretaris.

AFRIKAANDER BOND
EN
BOERENVEREENIGING.

NU VERKRIJGBAAR,

EEN VOLLEDIG RAPPORT
VAN DE JONGSTE ZITTING
VAN HET PROVINCIALE BESTUUR
VAN DEN
A. BOND EN BOERENVEREENIGING
TE
GRAAFF-REINET.

Overgedrukt uit de "Zuid Afrikaan" in een Pamflet van 62 Groote Paginas.

Prijs: Per Stuk 1s.; Per Dozijn 9s., a Kontant.
(POSTVRIJ).

Men doe zijn order vergezeld gaan van een Postorder of Postzegels voor het bedrag er van.

Het Rapport is ook te zien bij de Agenten van dit Blad, die mits dezen verzocht worden zich met de ontvangst van orders voor Exemplaren te belasten.

HOFMEYR & REGTER.

Kantoor van de "Zuid Afrikaan," Kaapstad.

DE WAAL & DE KOCK,

BURGSTRAAT, KAAPSTAD,

BIEDEN TE KOOP AAN TEGEN LAGE PRIJZEN,

Wagen- en Kar-Assen en Veren, alle maten, Domkrachten, Remmen, Karlampen, Timmermans-, Wagenmakers- en Smids- Gereedschap, Potten. Pannen. Ketels, Kastrollen. Messen en Vorken. Lepels. Asijn Standers, Zadels. Toomen. Halters, Zweepen, Verf Vernis. Olie. Teer. "Grease." Koffijmolen, Vleeschmachines. Worststoppers.

ALSOOK,

BESTE HOLLANDSCHE HOUTEN KOORN-SCHOPPEN.

DE WAAL & DE KOCK,
IJZERPAKHUIS, BURGSTRAAT, KAAPSTAD.

Paarlsche Brandassurantie en Trustmaatschappij.

ZEER ZELDZAME KANS!

BELANGRIJKE VERKOOPING
VAN DE KOSTBARE WIJN- EN ZAAIPLAATS

HOORNBOSCH,

VAATWERK, WIJNEN,

GRAAN, LEVENDE HAVE, ENZ.,

Te PAARDENBERG, Afd. Malmesbury.

In den Insolventen Boedel van DANIEL MATTHIJS MICHIELSE DU TOIT.

OP ZATURDAG, 28 JUNIJ 1884,

ZAL DE ONDERGETEEKENDE PUBLIEK DOEN VERKOOPEN,

I. VASTGOED:

De Kostbare Plaats HOORNBOSCH, gelegen aan de Westelijke zijde van den grooten Paardenberg, omtrent een uur rijdens van het Klipheuvel Spoorweg Station, groot circa 1,200 Morgen, beplant met een fraaijen en uitgezochten Wijngaard van omtrent 130,000 Stokken, jong en in volle dragt komende. Ook zijn er uitgebreide Zaailanden en uitmuntende Veeweide. De Gebouwen bestaan uit een fraai en ruim Woonhuis naar den nieuwsten smaak gebouwd met twee groote Wijnkelders, Stallen en Buitenvertrekken; ook is er een net Gebouw gebruikt als Woonhuis en Winkel.

II. LOSGOED:

VAATWERK, 6 en 7 Legger Stukvaten, Kuipen, Leggers, Okshoofden, Trap-, Onder- en Druivenbalies, 1 Persmachine, 2 Brandewijn- en 1 Rozijnenketel, Emmers, Trechters, Vlootjes, Kranen, enz.

BOERDERIJGEREEDSCHAP, 1 Wagen, 1 Kapkar op Veren, 2 Open do., eene groote hoeveelheid Tuigen, Zwingels, Kettingen, Jukken en Stroppen, 3 Ploegen, Eggen, enz.

LEVENDE HAVE, 4 Paarden, 1 Ezel, 8 Koeijen en Kalveren, 30 Varkens, 20 Schapen.

HUISRAAD, de gewone verscheidenheid.

EINDELIJK:

Ruim 100 Leggers goede Wijn, eenige Leggers Brandewijn en 50 Mudden Haver.

BONUS! BONUS!!

J. J. DE VILLIERS, A.P.zn., Eenig Curator.

Paarl, 18 Junij 1884.

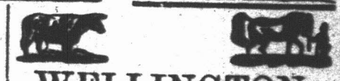

WELLINGTON.

TWEEDE TROEP.

150 Zware Slagtossen en Koeijen
36 Ezels van 1, 2 en 3 jaren oud
10 Jonge Paarden,

ZULLEN publiek worden verkocht uit de MARKTZAAL, WELLINGTON,

Op Dingsdag, 24 Junij 1884,

(Instede van 17 Junij, zoals vroeger geadverteerd)

Na aankomst van den Eersten Trein.

De Dieren zijn in goede Kondities, groot en vet en worden met zorg opgebragt door den Ondergeteekende self.

D. P. S. BRINK.

Vendu-kantoor, Wellington,
11 Junij 1884.

MALAN & CELLIERS, Afslagers.

De Westelijke Provincie
Administratie en Trustmaatschappij
(BEPERKT.)

VERKIESELIJKE
PERCEELEN GROND,
GELEGEN OP DE
CLAREMONTSCHE VLAKTE.

Door den Afslager, den heer MOLLER, sullen op

ZATURDAG, 21 JUNIJ,
TE 12 UUR 'S MIDDAGS,

Op de Stoep van de Boopmansbeurs,

PUBLIEK WORDEN VERKOCHT.

ZEKERE ZEVEN PERCEELEN GROND, gemerkt Nos. 9, 10, 11, 30, 31, 32 en 33, sijnde een gedeelte van den grond verkocht aan den heer FREDERICK BAKER in Maart, 1882, gelegen binnen 700 yards van het Spoorweg Station Kenilworth, en annex de Spoorweglijn naar Wijnberg. Perceelen 30, 31, 32 en 33 zijn aan drie kanten belend door Wegen en aan den vierden kant den Perceelen 34 en 35, origineel verkocht aan den heer SANDERSON, en de Perceelen 9, 10 en 11 zijn ook aan drie kanten belend door Wegen en aan den anderen kant door Perceelen 7 en 8, origineel verkocht aan den heer SMITHERS.

J. J. D. BUYSKES,
Eenig Curator in den Insolventen Boedel van T. B. NORMAN.

Hoek van de Nieuwe- en de Walestraat,
Kaapstad, 12 Junij, 1884.

PAARLSCHE
Brandassurantie & Trustmaatschappij.

KENNISGEVING
AAN
CREDITEUREN EN DEBITEUREN.

In den Boedel van wijlen **JACOBA WILHELMINA VAN DER SPUY**, geboren **MINNAAR**, weduwe van wijlen **H. J. VAN DER SPUY.**

ALL degenen die iets te vorderen hebben van bovengemelden Boedel worden verzocht hunne Vorderingen in te leveren, en zij die iets verschuldigd zijn, hunne Rekeningen te betalen bij den Ondergeteekende, binnen **zes weken** van af heden.

J. J. DE VILLIERS, A.P.zn.,
Secretaris,
Van de Paarlsche Brandassurantie en Trustmaatschappij, Executeur Testamentair.

Paarl, 16 Junij 1884.

Graaff-Reinet College.

APPLICATIEN voor de Professorschappen in Wetenschap en Letterkunde zullen worden ingewacht tot 12 uur 's middags op DONDERDAG, 10 JULIJ AANST.

Salaris van Principaal, £350 per jaar met Huisvesting en van den anderen Professor £300 per jaar.

Werk te worden aanvaard op 1 October aanst. Applikanten die bevoegd zijn Onderwijs in het Hollandsch te geven worden verzocht van die bevoegdheid melding te maken.

Aanzoeken te worden gerigt aan den Secretaris.

Op last van den Raad,
W. GREGOROWSKI,
Hon. Secretaris.

Graaff-Reinet, 6 Junij 1884.

JACOT & PRILLEVITZ,
HOROLOGIEMAKERS,
JUWELIERS EN OPTICI.

EEN GROOTE SELECTIE **ELECTRO PLEETWAREN en FANCY GOEDEREN** altijd in Voorraad. De beste plaats voor eene keurige verscheidenheid Geschenken. Er worden gedurig NIEUWE ARTIKELEN ONTVANGEN.

MAISON SUISSE,
(ZWITSERSCH HUIS)
No. 8,
Kerkstraat, Kaapstad.

VERKOOPINGEN.

Junij 19.—Wellington, Vastgoed, in den insolv boedel van J. C. Gie, J.zoon,—J. F. Pentz & Co., Afslagers.

„ 21.—Paarl, Wijnplaats, Vaatwerk, ens., in den insolv. boedel van J. I. de Villiers, —J. S. Marais & Co., Afslagers.

„ —21. Karweijderskraal, in het Veldkornetschap van Palmiet- en Botrivier, de Plaats Karweijderskraal, ens., in den insolv. boedel van J. A. Brink, P.zoon, H. J. Dempers, Afslager.

„ 23.—Worcester, Slagtossen, — J. J. Theron, Afslager.

„ 23.—Klapmuts Statie, Slagtossen,—De Villiers, Faure & Co., Afslagers.

„ 24.—Wellington, Ossen, Koeijen, Ezels en Paarden, van D. P. S. Brink,—Malan & Celliers, Afslagers.

„ 25.—Worcester, Vastgoed, Levende Have, ens., van D. De Vos Meiring,—J. J. Theron, Afslager.

„ 26.—Klapmuts Statie, Slagtossen en Koeijen, van D. G. Horak, -J. S. Marais & Co., Afslagers.

„ 26.—Wellington, Slagtossen en Paarden, van J. N. Baumeester.—Malan & Celliers, Afslagers.

„ 28.—Paardenberg, afd. Malmesbury, Wijnen Zaaiplaats, Vaatwerk, Levende Have, ens.. in den insolv. boedel van D. M. M. Du Toit.

„ 28.—Paardenberg, afd. Malmesbury, Losse Goederen, ens., in den insolv. boedel van B. G. Steijn.

„ 29.—Klapmuts Statie, Slagtossen, Paarden en Ezels, van J. D. de Villiers,—DeVilliers, Faure & Co., Afslagers.

MARKTPRIJZEN.

Van 17 en 18 Junij, 1884.

	£	s.	d.		£	s.	d.
Aardappelen, pr. mud ..	0	9	6	—	0	15	3
Bloemkool, per stuk ...	0	0	1½	—	0	0	3½
Boter, per lb.	0	1	8	—	0	1	9½
Beet, per bos	0	0	2	—	0	0	2
Boonen, per mud	1	1	9	—	1	7	6
Eijeren, per 100	0	11	4	—	0	14	6
Eenden, per stuk ...	0	3	3	—	0	3	3
Groene Mielies, per 100 ..	0	3	0	—	0	3	6
Hoenders, per stuk	0	0	9	—	0	1	4
Haver, pr. 100 lb. ..	0	3	6	—	0	3	8
Kool, per stuk ...	0	0	1	—	0	0	1½
Limoenen, per 100 . ..	0	2	4	—	0	7	6
Nartjes, per 100	0	4	8	—	0	4	9
Peren, per 100 ...	0	1	9	—	0	2	6
Perziken, per lb.	0	0	1½	—	0	0	3½
Pompoenen, per stuk ...	0	0	4½	—	0	0	6
Patattas, per mud ...	0	4	0	—	0	8	6
Peterselie, per bos...	0	0	0½	—	0	0	0½
Rapen, per bos. ..	0	0	1	—	0	0	1½
Risjes, per mud ..	0	7	6	—	0	9	4
Selderij, per bos ...	0	0	0½	—	0	0	1
Tomatoes, per 100 ...	0	1	7	—	0	1	7
Uijen, per 3 bus.	0	8	0	—	0	9	0
Wortelen, per bos	0	0	1	—	0	0	1½
Zuurlimoenen, ..	0	5	2	—	0	5	2

Dingsdag, 17 Junij, 1 Wagen, en 17 Karren.
Woensdag, 18 Junij, 8 Wagens en 19 Karren

NIEUWE MARKT.

Van 17 en 18 Junij. 1884.

	£	s.	d.		£	s.	d.
Aardappelen, per mud. ...	0	7	0	—	0	14	6
Appelen, per 100	0	5	10	—	0	11	0
Boonen, per 3 bs.	0	18	0	—	1	3	0
Beet, per bos. ...	0	0	2	—	0	0	2½
Bloemkool, per stuk ...	0	0	1	—	0	0	2½
Boter, per lb.	0	1	4½	—	0	1	9
Biltong, per stuk	0	0	9	—	0	0	11½
Bitter Limoenen, ...	0	2	0	—	0	2	0
Droogo Peren, ..	0	0	2½	—	0	0	2½
Eijeren, per 100	0	11	1	—	0	12	3
Guavas, per 100	0	0	6	—	0	2	5
Ganzen, per stuk.. ..	0	3	3	—	0	3	3
Hoenders, per stuk ...	0	1	0	—	0	2	3
Kool, per stuk ...	0	0	0½	—	0	0	1½
Kalkoenen per stuk ...	0	8	3	—	0	9	3
Kweeperen, per 100 ...	0	3	2	—	0	4	0
Limoenen, per 100	0	4	6	—	0	8	6
Makouwen per stuk ...	0	2	11	—	0	3	2
Nartjes, per 100 ...	0	3	0	—	0	5	0
Patattas, per mud. ..	0	5	10	—	0	8	1
Peren, per 100	0	2	11	—	0	3	2
Perziken, per lb. ...	0	0	3	—	0	0	3
Pompoenen, per stuk ..	0	0	1½	—	0	0	4½
Prei, per bos. ..	0	0	1	—	0	0	1½
Selderij, per bos.	0	0	0½	—	0	0	1
Speenvarkens, ..	0	6	0	—	0	6	0
Uijen, per 3 bush ...	0	7	6	—	0	9	0
Varkens orgemeste, ...	1	0	0	—	1	0	0
Wortelen, per bos	0	0	1	—	0	0	1½
Witte Wortelen, per bs.	0	0	1½	—	0	0	1½
Zuurlimoenen, ...	0	4	6	—	0	4	6

De Zuid-Afrikaan.

DONDERDAG, 19 JUNIJ 1884.

DE POSITIE VAN HET MINISTERIE

Dat de vijanden van het tegenwoordige Ministerie van elke moeijelijkheid waarin het geraakt politiek kapitaal maken, wat is natuurlijker dan dat? Het lust ons niet om kennis te nemen van al de hatelijkheden die thans, eensdeels tegen de mannen die op de Ministersbank zitten, en anderdeels tegen de Afrikaners die hen steunen, in bladen gedebiteerd worden deels voor het Engelsch-, deels voor het Hollandschlezend publiek geschreven. Wij gelooven echter onzen pligt tegenover onze lezers niet te kunnen vervullen zonder zelve een woord te zeggen over de tegenwoordige positie eener Regering die door hare tegenstanders wordt voorgesteld als tot de diepste diepte gezonken.

De verkiezingen hebben een element in het Parlement versterkt dat er vroeger een zeer bescheiden rol vervulde, maar dat in de laatste tijden tot een levendig besef van zijn regten en pligten op politiek gebied is geraakt. Iedereen zal erkennen dat het onder de Hollandsch-sprekende Afrikaners die thans voor het eerst zitting in de Wetgevende Vergadering genomen hebben, niet aan hen ontbreekt van wie men voor het vervolg heel wat kan verwachten. Maar ongeoefend in het parlementaire leven, en met de politiek het naast bekend door deelname aan vergaderingen op hun eigen plek of in hun eigen geest, staan zij thans meer bloot aan het gevaar om stappen te nemen waarvan zij de gevolgen niet kunnen overzien, dan over één of twee jaren het geval zal zijn. Zelfs zij die, zoo als de *Patriot*, een zuiver Afrikaner Ministerie verlangen, erkennen dat hieraan voorloopig nog niet te denken valt. Had de heer Hofmeyr, toen de Gouverneur hem uitnoodigde een Ministerie te vormen, geen redenen gehad om die taak van zich te wijzen, dan had hij toch, om zijn taak te volbrengen, zich moeten verstaan met de mannen die thans op het kussen zijn. Het was op zijn raad dat Z. Excellentie den heer Upington tot zich riep, en het was in overleg met hem, en rekenende op den steun der Afrikaners, dat de heeren Upington en Sprigg zich er toe verstonden om de teugels van het bewind op zich te nemen. En waarom deden zij dit? Omdat zij inzagen dat zij en de Afrikaners op het punt waarop de openbare meening zich tegen het Ministerie verklaard had, de Naturellenkwestie, één beginsel volgden, al was dit feit door vroegere gebeurtenissen in de schaduw gesteld

Nu is het natuurlijk geen ligte taak voor een Regering om sich te steunen op, en samen te werken met, een element der volksvertegenwoordiging waarvan zij een tijd lang gescheiden is geweest, en waarvan zij de eigenaardigheden niet zoo dadelijk kan doorgronden. De omstandigheden zijn van dien aard dat de financieëele kwesties veel meer op den voorgrond treden, dan de kwestie waarop de Regering en hare meeste aanhangers ter eenre, de heer Hofmeyr en de andere Afrikaners ter andere zijde zich op hetzelfde terrein bevinden. Hier komt het dus op schikken en onderling toegeven neder, en beiden zijn hier blijkbaar toe geneigd. Intusschen is het punt der financiën niet het eenige waar zulk een toegeven op noodig is. In de vorige sitting werd het denkbeeld om de Koloniale nijverheid, wat landbouw en andersins betreft, te bevorderen door de heeren Wood en Hofmeyr ter spraak gebragt, en het resultaat was een rapport van een Comité waar zekere maatregelen in werden aanbevolen die, schoon ten deele niet overeenkomstig met den zin van besliste voorstanders van Vrijen Handel, toch volstrekt niet van dien aard waren dat met de invoering er van de Kolonie den breeden weg der Protectie zou betreden. Protectie werd intusschen op boeren- en andere vergaderingen besproken, natuurlijk niet altijd met de noodige zaakkennis, maar wel in dien geest dat zich een voorliefde er voor vrij algemeen onder de Afrikaner bevolking voordeed; en de bezwaren waarmede, in de drukkende tijden van thans, de weinige takken van fabrieksnijverheid te kampen hebben die hier bestaan, werkten uit den aard der zaak mede om die voorliefde voor Protectie te versterken. Het ligt echter niet in den geest van het Afrikaner ras om tot uitersten te gaan, en wij zijn overtuigd dat de sterkste ijveraars voor Protectie onder hen voorloopig zeer tevreden zouden zijn met maatregelen als die in het zoo even genoemde rapport aanbevolen. Dat het Ministerie, schoon geen heil in Protectie ziende, toch in die maatregelen zooveel bezwaar niet kan zien, dat blijkt uit het feit dat het met een invoertarief voor den dag is gekomen dat, schoon niet eigenlijk protectief, toch van dien aard is dat Protectiemannen als de Afrikaners er niet veel wijzigingen in zullen verlangen.

Hoe en door wien werd echter de zaak van Protectie voor de Wetgevende Vergadering gebragt? Door den heer Douglass, een man die zich in den verkiezingsstijd niet alleen als een beslist ijveraar voor stelselmatige Protectie maar tevens, in de zaak der Naturellen-politiek, als een voorstander van het Ministerie Scanlen had doen kennen, en wiens eerste toespraak over de zaak van evenveel haat tegen het Ministerie Upington getuigde als van vlegelachtigheid en verwaandheid. Zijn voorstellen waren van dien aard dat men ze gemakkelijk voor het Comité voor de Middelen kon laten komen, want het stond ieder vrij om er wijzigingen in voor te stellen, en de Afrikaner leden wilden stellig niet zoo ver gaan als hij. Maar zijn rede was zoodanig dat de Regering ze niet anders op kon vatten dan als een manifest ten gunste van een volledig stelsel van Protectie, en dit werd door den heer Sprigg ook duidelijk te kennen gegeven. Zijn voorstellen te verwerpen, dat ging niet voor mannen als de heeren Hofmeyr en Marais, die door de verwerping buiten staat gesteld zouden worden om hun meer gematigde doeleinden te bereiken, en zij werden dan ook, met een meerderheid van ééne stem, naar het Comité voor de Middelen verwezen. Dit stond gelijk met een nederlaag der Regering, maar een nederlaag die door hen die er toe hadden meêgewerkt, volstrekt niet bedoeld was. Toen dan ook den volgenden dag de heer Sprigg te kennen gaf dat hij, als het besluit van het Comité Generaal in de zaak naar het Comité voor de Middelen moest verwezen worden, zou voorstellen die verwijzing over zes maanden te doen plaats hebben, toen toonde hij dat hij van de zaak een Kabinetskwestie maakte, niet omdat hij er bezwaar in zag dat het Comité voor de Middelen het besluit in behandeling zou nemen, maar omdat het Ministerie niet kon aanblijven tenzij het duidelijk bleek dat men slechts hier en daar protectieve maatregelen, in plaats van een eigenlijk stelsel van Protectie, wilde.

Het Ministerie op die kwestie te laten vallen, dat zou voor de Afrikaners een politieke zelfmoord zijn geweest. Aan den anderen kant zouden zij, als zij voor het amendement Sprigg gestemd hadden, de kans verloren hebben om die verhoogingen van belasting door te drijven die zij, tot bescherming van enkele takken van nijverheid, verlangden. Hoe nu beide bezwaren te vermijden? Onze lezers weten dat de heer Robertson een voorstel deed waar het Ministerie en de Afrikaner voorstanders van Protectie zich beiden meê konden vereenigen, en dat voorstel ging er door. In plaats van dus in de diepste diepte te zinken, bleef de Regering den eenigen weg bewandelen dien zij met het oog op het belang der Kolonie kon volgen. Met het oog op het belang der Kolonie, zeggen wij, want er is geen grooter belang voor de Kolonie dan dat het blijkt dat Engelschen en Afrikaners, in weerwil van beider eigenaardigheden, ééne lijn kunnen trekken zonder dat het ééne element zich blindelings aan het andere onderwerpt. De positie van het Ministerie was, in die dagen, pijnlijk genoeg, want de omstandigheden dwongen het om de in verwarring geraakte zaken door anderen in orde te laten brengen, en zelf, in weerwil van de uitdagingen der Oppositie, meerendeels te zwijgen; en vooral een man als den heer Sprigg moet dit erg gehinderd hebben. Het is voor den heer Gladstone moeijelijk genoeg om sich op een partij te steunen deels gematigd liberaal, deels radikaal, maar hoewel wij de taak van het bestuur der Kaapkolonie en die van het regeren van het groote Britsche Rijk in de verste verte niet gelijk willen stellen, gelooven wij toch dat niemand het voor de heeren Upington en Sprigg een veel gemakkelijker taak zal achten om, gesteund door een meerendeels Afrikaner meerderheid, het bewind te voeren. Maar dat zij, terwijl er van alle kanten pogingen werden gewaagd om hen van het regte pad van hun pligt te doen afwijken, sich hieraan niet stoorden, dat toont dat wij geen ongelijk hadden met hun optreden als een heugelijk feit voor het publiek te verklaren waar wij voor schrijven; en zien wij dat hun zege, hoe weinig schitterend zij ook lijkt, toch van dien aard is dat zij een Koloniaal Hollandsch blad er toe brengt om in magtelooze woede zoowel op de Afrikaners als op het Ministerie zelf te schimpen, dan hebben wij waarlijk geen reden om ze gering te schatten.

ZULULAND.

Het nieuws uit Zululand, dat wij ditmaal deels uit de *Volksstem*, deels uit een Natalsch telegram vernemen, is niet ongunstig maar toch eenigszins onrustbarend. Het blijkt thans dat Usibepu aan de boeren te kennen had gegeven dat hij Dinizulu als Koning zou huldigen, maar dat er iets later brieven van hem onderschept werden die toonden dat hij verraad pleegde, en zich van Engelsche hulp tegen zijn nieuwen Koning dacht te bedienen. Dit belette niet dat de boeren Mayamana van zijn voornemen tegen Usibepu deden afzien, tot dat het, na de krooning, duidelijker dan ooit bleek wat deze in den zin had. Nu lag het in den aard der zaak dat de boeren de beloften aan Dinizulu gedaan vervullen moesten, en het gevolg ziet men in het telegram. Dat onder de omstandigheden alleen door een volslagen nederlaag van Usibepu de vrede in Zululand op vasten voet gesteld kon worden, dat zal niemand ligt ontkennen; maar er is geen twijfel aan of van de slagting onder Usibepu's volk aangerigt, en de verliezen door Colenbrander en dergelijke personaadjes geleden, zal in Engeland politiek kapitaal door de vijanden der boeren gemaakt worden. Die boeren zijn echter de vrienden en natuurlijke bondgenooten der Kolonisten van Zuid Afrika, en als dezen niet toonen dat zij een botsing tusschen de Britsche troepen en de herstellers van het koninklijk gezag in Zululand het allerergste kwaad achten, dan is het zeer mogelijk dat zulk een botsing toch nog plaats heeft. Wij zijn overtuigd dat de Kaapsche Regering het gevaar hiervan in allen deele inziet, en niets verzuimen zal om dat gevaar te verhoeden, en het is thans welligt niet de tijd voor een volks-demonstratie. Toch gelooven wij het publiek op den uiterst hagchelijken staat van zaken in Zululand op nieuw opmerkzaam te moeten maken, en, met onzen tijdgenoot te Pretoria, de Kolonisten er op te moeten wijzen hoe een enkel woord uit de Kaapstad overgeseind, de schaal ten goede kan doen overslaan.

'T EEN EN ANDER.

Het doet ons genoegen te zien dat de *Graaff Reinetter*, die in Bondskringen geen geringen invloed bezit, het met ons eens is over de waarschijnlijkheid dat, als thans de Graaff Reinetsche Bondsvergadering op nieuw werd gehouden, de stemming omtrent de aanhechting van Stellaland aan de Kaapkolonie geheel anders zou blijken te zijn dan zij zich thans in petities toont. Niets is duidelijker dan dat men "Zijn Excellentie" den zendeling-Resident Bechuanaland moet doen verlaten als men het land niet weldra in rep en roer wil zien, en dat hij het er op aanlegt om zijn fraaije plan het koste wat het wil te volvoeren. De Kaapsche Regering zal natuurlijk aan dat plan geen steun verleenen; maar hoe als het zoo ver komt dat Engeland gedwongen wordt dien fraaijen vertegenwoordiger Harer Majesteit te helpen of — te wreken? Wordt de beslissing der zaak uitgesteld tot na de Parlementszitting, dan zal het vrij wat moeijelijker zijn ze in het gelid te brengen dan thans.

Het gaat niet best om mannen als den Opperhoutvester, den Kolonialen Veearts en den Waterbouwkundigen Ingenieur louter naar hun rapporten te beoordeelen, vooral niet als men zelf geen deskundige is; maar dat er tegen beambten van hun soort in een land waar zij voor het eerst optreden altijd vooroordeelen en tegenstand bestaan, dat ligt in den aard der zaak. Intusschen trof het ons dat de oppositie tegen den Veearts van de Hollandsch-sprekende boerenleden der Wetgevende Vergadering uitging, terwijl de Engelschen in zijn voordeel spraken; en was er gelegenheid om een paar schrandere maar onbemiddelde jonge Afrikaners, na een behoorlijke opleiding in de Kolonie, naar Europa te zenden om daar in de Veeartsenijkunde te studeren, dan gelooven wij dat zij kans zouden hebben om bij hun terugkomst meer bijval te vinden en dus nog meer nut te stichten dan de heer Hutcheon, wiens rapport op ons den indruk heeft gemaakt dat hij zijn ambtspligt zeer ernstig ter harte neemt. Een knap waterbouwkundig Ingenieur uit Holland zou hier welligt beter voldoen dan een uit Engeland, vooral daar Hollandsche Ingenieurs van beroep verpligt zijn Engelsch te kennen. De bekwaamheden van den heer Gamble betwijfelen wij in geenen deele, maar het heeft ons wel eens geschenen dat hij minder slag had om met Afrikaner boeren klaar te komen dan voor het welslagen zijner pogingen noodig is.

Basutoland komt onder een bestuur waar de Vrijstaters zich niet veel goeds van voorstellen, want alles wordt er op zijn goedkoopst ingerigt, de opperhoofden zullen veel meer baas zijn dan in de dagen van Kolonel Griffith, en Kolonel Clarke zal, tot handhaving der rust, geen andere magt ter zijner beschikking hebben dan een Naturellenpolitie. Het Comité der Wetgevende Vergadering dat de zaak der het rabat aan den Vrijstaat moet behandelen, heeft geraden om met den Vrijstaat een Conventie over de taak der invoerregten te sluiten, die welligt, als althans de Delagoa Baai Spoorweg er doorgaat, geen duurzame regeling der handelskwestie zal brengen, maar ons toch een zeer wenschelijke zaak toeschijnt. Dat intusschen, als het tot zulk een Conventie komt, zij weldra gevolgd zal worden door een andere, in den zin van hetgeen in de Parlementszitting van Januarij 1883 door den heer Hofmeyr werd voorgesteld, dat dunkt ons alles behalve onwaarschijnlijk.

In het lange debat in Comité Generaal over artikel 3 der Wet op de Veediefte, sprak de heer Innes tegen dit artikel op grond dat het klaswetgeving ademde. Het was, zeide hij, alleen daarom dat men veedieven met de kats wilde straffen omdat het Naturellen waren, en iedereen zou tegen een Wet zijn die de kats op frauduleus bankroet stelde. Heel wat ontkenningen van zijn bewering werden vernomen, en ten stelligste zijn de voorstanders der Wet niet tegen het straffen van blanke veedieven met de kats. Maar waarom, vragen wij, sal men zich door het woord klaswetgeving laten afschrikken van op bepaalde misdrijven die straffen te stellen die, als meest geschikt om die soort lieden die aan het misdrijf gewoonlijk schuldig zijn er van af te schrikken, het kwaad het spoedigst uit den weg zullen ruimen? Verbeeldt de heer Innes zich dat Naturellen die nog op een zeer lagen trap van ontwikkeling staan, geheel op dezelfde manier van hun kwade neigingen kunnen genezen worden als leden eener beschaafde maatschappij, of sprak hij louter zoo omdat hij, zoo als de heer Frost opmerkte, zijn verkiezing aan Naturellen te danken heeft? In beide gevallen bevestigt zijn toespraak van gisteren ons in het denkbeeld dat hij alles behalve de regte Elisa is om in den mantel van den heer Saul Solomon te pronken.

Stellenbossche College. — De sluitingsceremonie van het College en Gymnasium zal gehouden worden op Vrijdag avond, 20 dezer. Professor Albrecht Fischer zal het jaarlijksche adres leveren en tot onderwerp nemen: "Het Programma van werk aan het aan de Kaap op te rigten Proefstation voor Landbouw.

De heer H. J. van Breda, tot dus ver Magistraat te Port Nolloth, heeft van de bevolking aldaar een zeer vleijend adres ontvangen, bij zijn vertrek, dat hem weder noodzaken zal op de ongewisse baren rond te dobberen die het bootje van den vasten Waarnemenden Magistraat te bevaren heeft.

Overleden.—Een vroeger wel bekend beambte dezer Kolonie, de heer J. C. Truter, in der tijd C.C. en R.M. te Calvinia, is na een lange en jammerlijke ziekte overleden. Wij herinneren ons nog de dagen dat Dr. Tancred in het Parlement met een felheid tegen hem te velde trok die thans in het Huis uiterst zeldzaam is.

Gebrek in de Kaapstad.—Heden te kwart over tienen wordt in het lokaal der Armenapotheek een openbare vergadering gehouden over de vraag hoe de ellende te lenigen die thans in de Kaapstad en de buurt bestaat. Volgens de *Argus* geldt het thans meer de zoogenaamde fatsoenlijke armen dan de werklieden, hebbende vele van dezen onze stranden reeds verlaten.

Voorbeelden trekken.—De Naturellen die te Oost Londen aan de werf gebruikt worden hebben verleden week in een werkstaking gedaan, tevens die hunner molesterende die bleven doorwerken. Een aanval der politie joeg echter de partij uit elkander die dit laatste bedrijf ter hand had genomen, en men hoopt de belhamels voor het geregt te zullen brengen.

Een scherpschuttersvereeniging te Cathcart wordt door het plaatselijke blad noodig geoordeeld, en dat wel wegens iets wat met een slager gebeurde in wiens winkel men uiterst mager beestenvleesch vond. Hierover aangesproken zeide hij dat hij zelf zich er over schaamde, maar wat was de zaak? Hij wilde een fraaijen vetten os slagten en daartoe een doodschieten, mikte, schoot een magere koe die er naast stond, en die moest nu natuurlijk eerst op.

Waarde van vastgoed in Kafferland.—Volgens "Lynx eye," in het Cathcartsche blad, wordt er thans voor vastgoed in de stad K. W. Town minder gegeven dan vroeger, terwijl de waarde der plaatsen stijgt, hebbende men den heer W. Manley £3,000 voor zijn plaats in Stutterheim geboden. Hij schrijft dit toe aan het toenemen van besproeijing. Vogelstruizen te F. Beaufort zijn, volgens denzelfde schrijver, 25 p. c. in waarde gestegen.

Arme ding!—De *Victoria West Nieuwsbode* heeft een berigt omtrent een jonge dame, te Kimberley, van zestienjarigen leeftijd en van goeden huize die, op een Maleijer verliefd geraakt, met hem "geëloop" heeft, maar ongelukkig te Victoria is opgepakt, hebbende men per telegraaf orden hiertoe overgezonden. Haar Maleische vriend was niet aanwezig, en schijnt de reis van Kimberley naar Victoria langs een anderen weg gemaakt te hebben.

Nieuwe Insolventien, 17 Junij.—Frederick Chapman, te Kaapstad, photograaf; baten, £56 8s.; schulden, £118 7s. 2d.; tekort, £61 19s. 2d.—18 Junij.—David Margolius, te Beaufort West, winkelier; baten, £1,415 5s. 5d; schulden, £1,988 7s. 10d.; tekort, £543 2s. 5d.—Abraham Frederik Strauss, op Olijvenboom, distrikt Middelburg; baten, £109; schulden, £252; tekort, £143.—Johannes Lodivicus Minnaar, op Biesjes Kuil, afdeeling Hanover, boer; baten, £171 5s.; schulden, £252; tekort, £80 15s.—Barend Fredrik Liebenberg, gedwongen sekwestratie, finaal toegestaan.

Duur leven.—Aan het Wesleyaansche Instituut is door den heer Cobbin een voorlezing gehouden over de kosten van het onderhoud aan de Kaapstad vergeleken met Londen, en de slotsom waartoe hij geraakte was dat men hier 35 percent of, als men te Londen zijn goederen door een co-operatieve vereeniging bekwam, 40 percent meer verteerde. Een discussie volgde, en het bleek dat de meeste aanwezigen het er voor hielden dat het onderscheid veel grooter was en ten minste 45 percent bedroeg.

Tabak.—De *Argus* maakt melding van uitstekende Cango tabak door zijn redakteur ontvangen, welke tabak ten stelligste de Amerikaansche uit de markt zou verdringen als men hem maar naar eisch aan de markt kon brengen. Hiertoe ontbreekt echter niet alleen de toestel van reisbedienden en dergelijke die men in Europa voor zoo iets heeft, maar ook het gemakkelijk vervoer dat men in Europa heeft; en onder anderen wordt er geklaagd dat te Mosselbaai Oudtshoornsche tabak, voor de Kaapstad bestemd, in weerwil van het weekelijksch passeren van stoombooten tijden lang liggen blijft omdat de booten Mosselbaai meest op Zondag aandoen.

"Ongersfontein," afdeeling Richmond, waar zich een wolwasscherij op bevindt, is onlangs onder den hamer gebragt, en wel werd eerst de plaats zonder de wolwasserij te koop geboden. De heer J. G. Hauptfleisch Sr. bood £3,500, en daar niemand hooger ging werd hem de plaats voorloopig toegeslagen. Voor de wolwasserij, die op £250 werd ingeset, gaf ten slotte de heer Batty £500. Nu werd de plaats met de wolwasscherij zamen geveild, en de heer Hauptfleisch bood £4,005. Daar er geen verder bod volgde gaf de afslager, de heer A. P. de Villiers, te kennen, dat hij den eigenaar, den heer Every, per telegraaf zou vragen of hij met dit bod genoegen moest nemen. De *Era*, waar wij dit uit overnemen, heeft gehoord dat de plaats sedert uit de hand door den heer G. van Niekerk gekocht is.

Treurig ongeluk.—De *F. B. Advocate* heeft een berigt uit Winterberg van een khurling die met vrouw en kinderen op de plaats Tamboekiefontein woonde, met zijn vrouw en dochter ging bezoeken, en thuis komende zijn hut, met vier jonge kinderen er in, verbrand vond.

Brand te Wijnberg.—Verleden nacht is de woning van den heer Versfeld, naast die van Regter Dwyer, geheel door brand vernield. De heer en mej. Versfeld hadden zich pas ter ruste gelegd toen de brand ontdekt werd, in een ouden schoorsteen, van waar hij zich naar den zolder van een kamer waar eenige kinderen sliepen had uitgebreid. Een weinig later zou de zolder zeker ingestort zijn op de slapende kinderen. Regter Dwyer en zijn zoon deden van het begin af aan alles wat zij konden om den brand onder te krijgen, waarin zij later werden bijgestaan door eenige lieden die van het Wijnbergsche station een extincteur meêbragten. Al waar men echter in slaagde was om den brand bij het huis van den heer Versfeld te bepalen, dat geheel vernield werd. De inwoners moesten in hun nachtkleederen uit het brandende huis vlugten, en werden door hunne buren ingenomen. Al de meubelen, kleederen, de kleinnoodiën der dames en zelfs eenig geld ging dan ook door den brand verloren.

Het Magistraatshof.—De zaak van den valschen diamant dien men aan zekeren Louis Jacobs verkocht had, is op nieuw voor den Magistraat geweest, en drie nieuwe beschuldigden kwamen voor het Hof, waarvan twee, Cohen en Levy, blijkbaar stamgenooten van den bedrogene. Deze, door advokaat Juta, verdediger der twee, ondervraagd, waschte diens kliënten mooi schoon, maar de Magistraat bedankte er voor hen los te laten, daar hij het een en ander van de Diamantvelden omtrent hen vernomen had dat hij, in het belang des publieks, niet openbaren kon. De advokaat beweerde dat het nergens naar leek om zijn kliënten in den tronk te houden, maar de Magistraat antwoordde dat advokaten niet er toe geroepen waren om hem zijn pligt te leeren, en dat, als de heer Juta vond dat hij verkeerd handelde, de weg voor hem open stond om het kromme elders regt te laten maken. Voor den assistent-Magistraat is een nieuw onderzoek in de zaak der dievenbende gehouden, waarbij door Zaturdag berigt werd gegeven over niet minder dan elf diefstallen, in de Kaapstad, Papendorp en de dorpen anderkant Tafelberg met hulp van inbraak gepleegd.

Een promesse. — Een niet onaardig geval kwam onlangs voor het Oostelijke Hof. Een mijnheer had zijn hof gemaakt aan een jonge weduwe, die hem eerst bruikbaar achtte, maar later iemand vond die haar beter aanstond en met wien zij in gemeenschap van goederen trouwde. Haar vroegere vrijer deed nu haar man een actie aan tot betaling van een promesse die hij van zijn vroegere geliefde, nadat hun huwelijksplan was afgesprongen, ontvangen had. De promesse was voor £15, en eischer zeide dat het was ter vergoeding van £10 die hij aan reizen en £5 die hij aan extra kleeren, boordjes enz. gedurende zijn vrijagie besteed had, zonder er eenig profijt van te hebben. Van den kant van verweerder werd verklaard dat diens vrouw de promesse alleen had afgegeven omdat eischer al te lastig was, maar er niet aan gedacht had ze te betalen; en als een man pleizier had om een dame het hofje maken, moest zij dan zijn boordjes enz. betalen? Met die redenering was Regter Shippard het eens, maar de beide andere Regters wezen den eisch toe, en wel onder anderen omdat, als de promesse door een man aan een vrouw was afgegeven, men ze stellig voor geldig verklaard zou hebben, en dat voor mans en vrouwen het regt hetzelfde is.

Een brief aan de *Volksstem*, in het nommer van 10 Junij verschenen, is de lezing van het publiek alhier alleszins waardig. "In den *Advertiser* van Zaturdag," zoo luidt hij, "lees ik dat de Eerw. Mackenzie, die zich thans *Excellentie* laat noemen, in Zeerust is geweest en daar een conferentie met den Landdrost heeft gehad. Kunt gij ook uitvinden wat die zendeling-diplomaat in onze Republiek komt maken, en wat hij met een onzer ambtenaren heeft te onderhandelen? Heeft de Landdrost aan de Regering gerapporteerd wat er voorgevallen is? Ik denk dat de Regering verpligt is de ambtenaren te waarschuwen tegen den heer Mackenzie. Wij kunnen hem niet beletten ons land binnen te komen, maar zeker kunnen wij hem beletten met ondergeschikte personen allerlei zaken af te handelen, zonder kennis der Regering. De uiterste voorzigtigheid is noodig. De heer Mackenzie is een hoogst gevaarlijk man, en een hater van de Boeren. Hij is een 'niets' die onverwachts een 'iets' geworden is, en nu alles zal aanwenden om 'iets' te blijven. De tegenwoordige schijnbaar zoo vriendschappelijke onderhandelingen met de Administratie van Stellaland zijn, naar mijn gedachten, slechts bedriegelijke pogingen van hem, om den vijand in slaap te sussen. Hij is het aan zichzelf verpligt den laatsten Boer uit Stellaland en Gosen uit te drijven. Als hij dit niet doet, dan is hij gecompromitteerd voor zijn zenders en bewezen een 'humbug' te zijn. Laat ons voorzigtig zijn."

Middelburg verheugt zich in een nieuw blad, geheel in het Hollandsch en uitgegeven door den heer J. M. Erlank. Het heet de *M. Opmerker*, en ziet er niet alleen netjes uit maar is ook over het algemeen in goed Hollandsch geschreven. Onder anderen wordt er melding in gemaakt van een openbare vergadering die er gehouden is om het invoeren van boomen in het district tegen te gaan, ten einde de Australische boomluis te weren, en van een Bondsvergadering waarop besloten is afgevaardigden naar Steynsburg te zenden om daar een vergadering over de oprigting van een wolmarkt bij te wonen. "Op Zaturdag," zegt de *Getuige*, het ander Middelburgche blad, "werd de plaats Ruigtevlei in de Willem Burgersrivier wijk bij publieke veiling verkocht aan den heer Alexander Bell voor £1,160. De plaats is 1200 morgen groot en werd verkocht in den insolventen boedel van Willem Vorster. Wij vernemen dat de heer Schalk Vorster, van Nooitgedacht, met een stuk werk bezig is dat zijn eigendom waarschijnlijk veel in prijs zal doen toenemen. Hij is sedert eenigen tijd druk aan het werk om een voor te maken, om het water uit een fontein te halen die op een korten afstand van zijn woning gelegen is. Het werk is van een zeer moeijelijken aard en de manier waarop het gemaakt wordt zou een ingenieur eer aan doen. In sommige plaatsen moest de rots tot een diepte van 10 of 12 voet gesprongen worden om er de voor te kunnen doorbrengen. De heer Vorster verdient lof voor zijn ondernemendheid en het verblijdt ons dat velen onzer boeren (onder anderen de heeren Andries van der Walt, Platberg, en Jacobus Lessing) zijn goed voorbeeld volgen."

Accijns op den brandewijnvoorraad.—Het blijkt dat het *Paarl District Advertentieblad* twijfel koestert aan het nut van het besluit der wijnboeren om zich tegen het heffen van accijns van den brandewijn in voorraad te verklaren. "Als bezwaar," zegt het, "tegen het leggen eener belasting op den voorraad, werd aangevoerd, dat de wijnboer dan in plaats van £13 per legger, misschien slechts £6 of £8 zou krijgen voor zijn brandewijn, daar de koopman een voldoenden voorraad in stock hebbende, een eigenwilligen prijs zou kunnen geven voor den hem te koop aangeboden brandewijn. Bij den eersten aanblik ligt hierin wel eenige schijn van waarheid, en daarom is het zeer ligt te begrijpen dat men algemeen tegen de belasting was, maar als men nauwkeurig op den toestand let waarin de wijnboer geraakt wanneer de voorraad *niet* belast wordt, dan gelooven wij dat men over de zaak geheel anders gaat redeneren. Wordt de voorraad thans *niet* belast, hoe zal het dan met den brandewijn gaan welke nu gestookt moet worden van wijn, of bij den volgenden oogst van de doppen? Wij vreezen dat daarvoor gedurende eenen geruimen tijd geen kooper zal gevonden worden. Het is bekend dat er hoegenaamd geen voorraad van brandewijn te vinden is bij den armen wijnboer; slechts de rijke wijnboer en de koopman hebben eenen voorraad voorhanden die belast kan worden. Wanneer deze nu *niet* belast wordt, dan is het gevolg dat er tegen den tijd dat de nieuwe brandewijn gemaakt wordt, zulk eene groote voorraad van onbelasten brandewijn in handen zal wezen, dat er zelfs geen kans zal bestaan om een markt voor den nieuwen en belasten brandewijn te vinden. Door het *niet* belasten van den nu in handen zijnden voorraad, zou dus juist datgene gebeuren, waarvoor men thans bevreesd is. Wel is het ligt te begrijpen, dat wanneer het besluit eenmaal genomen is, om geen belasting op den voorraad te heffen, de brandewijn terstond eenige ponden sterling in prijs zal stijgen, omdat er dan, met het oog op den volgenden brandewijn, waarvoor belasting moet betaald worden, een kans bestaat voor speculateuren om zich zelven te bevoordeelen; maar weegt dit op tegen het vooruitzigt van eenen waarschijnlijken ondergang onzer minder gunstig bedeelde wijnboeren? De brandewijn welke thans nog in voorraad is bij onze welgestelde wijnboeren, zal niet noodwendig terstond behoeven verkocht te worden, al is de belasting daarop gelegd. De speculateur kan dus niet met hen zoo doen en handelen gelijk hij verkiest, en is eenmaal de voorraad bij den koopman of speculateur verminderd, dan zal de belasting wel door den koopman in plaats van den verkooper betaald worden."

Steekgras.—Als een voorbeeld van de vernielende hoedanigheid van dit gras, zond de heer J. A. L. de Kock, van de firma Draper en Plewman, ons onlangs voor inspectie, het vel van een schaap dat ten gevolge van dit gras was gestorven. Het vel was klaarblijkelijk van een anders gezond dier en had een fijn vlies, dat echter vrij dik was vermengd met de zaden van het steekgras. Zoo de zaden tevreden waren om in de wol te blijven, ofschoon het vlies meer of minder zou beschadigd worden, dan zou het schaap geen ander letsel krijgen, maar ongelukkig bezitten deze zaden de eigenschap van door het vel in het vleesch te boren en zijn ze gevonden tegen de ribben van een dood schaap te liggen. In het ons vertoonde vel waren ontelbare zaden doorgedrongen en hadden zich er vast ingemetseld. Eerst waren we onder den indruk dat de zaden over het vel waren gestrooid nadat het van het doode dier was gestroopt, maar pogende ze af te nemen, bevonden we dat ze onder de dunne binnenhuid lagen en alleen konden zijn verwijderd door die te snijden. Men informeerde ons dat dit er een was van vele schapen, die waren gevrekt door dezelfde oorzaak en op dezelfde plaats binnen de laatste paar dagen. Zij, die onbekend zijn met steekgras, zouden nauwelijks gelooven welk eene schade het doet. Het spreidt gauw over uitgestrekte landerijen, vroeger de beste schaapvelden in de kolonie, en zoo de genadige Voorzienigheid niet spoedig tusschenbeiden treedt dan zal het de Kolonie geheel ongeschikt voor schaapboeren maken. Het is alleen de doordringende kwaliteit van het zaad, die het zulk een pest maakt, anders is het gras gezond en voedend. De plant is eene jaarlijksche en groeit alleen van het zaad, en vele boeren zijn van opinie dat het zou worden verdreven door betere grassoorten, zoo het land met twee of drie regenachtige jaren werd gezegend. Anderen zeggen dat niets het zal uitroeijen en dat de eenige hoop op deszelfs uitsterving ligt in het voorkomen van zading, en eenigen hellen tot de meening over dat eene bezoeking van sprinkhanen den gewenschten uitslag zou hebben. Maar in dat geval zou het geneesmiddel bijna, zoo niet geheel zoo slecht, als de kwaal zijn.—*Colesberg Advertiser.*

"De hoogere opvoeding der vrouw" was het onderwerp door Miss Waterston, M.D., voor een voorlezing genomen die zij Maandagavond ten aanhoore der Schotsche Letterkundige Vereeniging heeft gehouden. Zij begon met er op te wijzen dat sedert de laatste jaren een groote verandering had plaats gehad in de denkbeelden op dit punt gangbaar. Wat men tien jaren geleden ongeloofelijk achtte—dat een vrouw een voorlezing hield—werd thans algemeen goedgevonden. Het denkbeeld dat de vrouw voor vooruitgang onvatbaar was, liet zich thans niet meer verdedigen. Er waren nog wel mannen die een afschuw hadden van een huwelijk met een vrouw die wat meer in haar geest had dan de kunst om een goed middagmaal te bereiden en naar bedienden te kijken, maar kregen zij een vrouw van de soort die zij verlangden dan konden zij dikwijls hun pleizier wel op. Een meisje van wakkeren en krachtigen geest was somtijds daarom geen aangename gezellin voor wie haar huwde, omdat te huis alles gedaan werd om haar met geesteloze zaken bezig te houden, en zij daardoor slecht geluimd en zenuwachtig werd. Riep men er een dokter bij dan was het "hysterie," en dan werd zij zoo behandeld dat zij eindelijk naar het gekkenhuis moest. Maar zaken als het verongelukken der Bank te Glasgow, die menigeen van hun zuur verdiende spaarpenningen beroofd had, bragten ouders tot het denkbeeld dat zij haar dochters meer voordeel deden met haar in staat te stellen met werken haar kost te verdienen, en dat te leeren, dat was het regt der vrouw. Welligt zou haar dit berooven van attenties van jongelieden, maar die attenties bezorgden haar geen kost. De voorstanders van een hoogere opvoeding voor vrouwen wilden dezen niet volstoppen met allerlei geleerdheid, maar haar met een paar vakken ten volle bekend maken, in plaats van haar louter een paar nieuwe talen te laten leeren. Een menigte beroepen stonden thans reeds voor de vrouw open: dat van den docter, den kunstenaar, den houtsnijder, den émailleur, den klerk, enz. Te Londen waren 2,000 meisjes in het postkantoor werkzaam. Daarom moest men niet meenen dat kennis en geleerdheid genoeg was. Geen grooter vergissing was er dan te meenen dat alle vrouwen van zelf huishoudsters waren; integendeel, zij hadden ten stelligste hier onderwijs in te ontvangen. Men zeide dat met het huwelijk aan alle vrouwelijk beroep een einde kwam, maar hoeveel vrouwen waren er die niet trouwden? Men had steeds de Madonna geschilderd als het ideaal der vrouw, en toch, juist zij was een vrouw van een krachtigen geest. Meisjes moesten eveneens als jongens de vrijheid hebben om haar natuurlijken aanleg te volgen en te volmaken, en geen ander regt der vrouw had zij willen bepleiten. De voorlezing werd luide toegejuichd, en een dankbetuiging der lezeres toegebragt.

REUTER'S TELEGRAMMEN.

ONDERZEESCHE TELEGRAAFDIENST.

Ontvangen en gepubliceerd op 17 Junij, 1 n.m.

LONDEN, 17 Junij. — De Transvaalsche Deputatie zal Vrijdag naar Zuid Afrika vertrekken.

EUROPESCHE BERIGTEN.

Ontvangen en gepubliceerd op 18 Junij, 2.30 n.m.

LONDEN, 18 Junij.—De Secretaris van Staat voor Buitenlandsche Zaken heeft gisteren in het Huis der Lords, in antwoord op een vraag, gezegd dat de Regering een overeenkomst met Frankrijk had getroffen met betrekking tot de Conferentie. Die overeenkomst zou terstond aan de andere Mogendheden worden voorgelegd, maar het was onmogelijk om vóór aanstaanden Maandag eene mededeeling over het onderwerp te doen.

Koning John van Abyssynie heeft ondernomen Kassala te ontzetten.

De *Athenian* is gisteren, Dingsdag, te 3 ure n.m. te Plymouth gearriveerd.

OVERLANDSCHE TELEGRAAFDIENST.

KAAPKOLONIE.

BREEDERIVIER.

ROBERTSON, 17 Mei.—Regen is druk aan den gang sedert gisteren middag, en schijnt den geheelen dag te zullen vallen. Het publiek is zeer in de weer over de brug die men over Breederivier, onder aan het dorp, hebben wil, en is van plan toekomende week een groote vergadering over de zaak te houden, ten einde bij deputatie of anderszins ze onder de oogen der bevoegde autoriteit te brengen.

REGENS.

ROBERTSON, 18 Junij.—Cogman's Kloof rivier was gisteren buiten haar oevers en niet te passeren, en de post van Montagu, die gisteren middag te 12 ure komen moest, kwam eerst heden morgen te half tien. Achter Montagu zijn zware regens gevallen.

SNEEUW.

GRAAFF-REINET, 18 Junij. — Berigten uit Murraysburg melden, dat aldaar gisteren en verleden nacht de grootste val van sneeuw geweest is die men er ooit heeft gehad.

MEER SNEEUW.

GRAAFF REINET, 18 Junij.—Er is gisteren nacht een zware val van sneeuw geweest. De bergen zijn heden morgen alle wit. Van Richmond wordt berigt dat het er sedert gisteren zwaar gesneeuwd heeft.

Gisterennacht is hier drie-en-drie-tiende duim regen gevallen.

REGEN EN SNEEUW.

BEAUFORT WEST, 18 Junij.—Gisteren namiddag heeft het vijf uren lang fraai geregend. Het Nieuwveld is bedekt met een mantel van sneeuw. Het heeft harder gesneeuwd dan ooit te voren in de laatste 9 jaren. Het water in den grooten reservoir is twee voet gerezen.

EEN DIVIDEND.

KIMBERLEY, 17 Junij. — De "Gem" maatschappij heeft een dividend van 8s. per aandeel verklaard.

De Voetbalclub heeft besloten een "team" naar Kaapstad te zenden.

POKKEN IN DE BINNENLANDEN.

MCKENZIE NIET AANGERAND MAAR BELEEDIGD.

BARKLY WEST, 17 Junij.—Het volgende is een uittreksel van een brief uit Moroquin:—"De pokziekte heerscht hier onder de Baralongs. Tot den 3den Junij zijn er er 87 sterfgevallen berigt en er liggen nu 103 aan de pokken ziek, daaronder twee blanke handelaars."

Jarvis, te Batlaros, heeft den Civielen Commissaris alhier een voorraad pokstof gezonden.

Van de rivier delfplekken worden goede vondsten berigt.

Uit de laatste vertrouwbare berigten schijnt het dat McKenzie niet door Viljoen is aangerand maar wel gruwelijk beleedigd.

VRIJSTAAT.

BLOEMFONTEIN, 18 Junij. — In den Volksraad heeft het Comité over de Begrooting den verkoop van zekere stukken grond aanbevolen; een belasting van 5s. te worden geheven op alle nieuwe voertuigen die den Vrijstaat binnenkomen; het brugtarief te worden verdubbeld; een huisbelasting van 5s., voor steden en dorpen alleen, en een invoerbelasting van 2½ per cent. op juwelierswaren. De handelsklasse is tegen deze maatregelen, maar zij zullen waarschijnlijk aangenomen worden. Het weder is zeer koud; er is wat sneeuw gevallen en er zal waarschijnlijk meer komen.

ZULULAND.

PIETERMARITZBURG, 17 Junij.—De volgende verdere bijzonderheden omtrent de nederlaag van Usibepu's magt zijn door de *Witness* ontvangen:—"De Boeren, 400 sterk, namen deel aan den aanval op Usibepu's leger en schoten er heel wat neer. Zes broeders van Usibepu zijn gesneuveld, en, naar men zegt, ook twee of drie van zijn blanke volgelingen. Zijn voornaamste raadgevers, Dark en Eckersley, zijn met hem naar Etchowe gevlugt. Verscheiden handelaars bij Usibepu hebben alles verloren. Colenbrander's magazijn is geplunderd en verbrand. Van de Inniskilling Dragonders zijn 100 man naar Etchowe gezonden, en het 41ste Regiment zal naar de Reserve vertrekken zoodra het 58ste Regiment uit de Kaapstad aankomt.

HOOG GEREGTSHOF.

CIVIELE ZITTING.

(Voor het voltallige Hof.)

MAANDAG, 16 JUNIJ.

CURATOR VAN VAN HEERDEN *vs.* WIESE.

Advokaten Leonard en Maasdorp voor eischer, en advokaten Juta en Schreiner voor verweerder.

Dit was eene aktie ingesteld door den heer John George Auret, van Victoria West, als eenig curator in den Insolventen Boedel van Johannes Hendrik van Heerden, tegen A. Wiese, jun., om 1200 schapen of hun waarde. De declaratie bevatte drie punten van beschuldiging. In het eerste werd beweerd dat de boedel op den 24sten September 1883 was gesekwestreerd en dat de verweerder tegen het einde van September of begin van October onwettig bezit had genomen van 1200 schapen die aan den boedel toebehoorden. In het tweede, dat de schapen door den insolvent aan verweerder waren afgeleverd onder omstandigheden die eene onbehoorlijke preferentie uitmaakten, en in het derde, onder artikel 83 der ordonnantie, dat de schapen aan verweerder waren afgeleverd door den insolvent zonder consideratie van waarde. De bijzonderheden der zaak waren volgens adv. Leonard als volgt: Van Heerden was een schoonbroer van den verweerder, en woonde op een gedeelte van diens plaats. Hij bezat 1200 schapen, en toen hij insolvent ging legde de bode er beslag op. Omtrent drie dagen later nam verweerder bezit van de schapen. Hierover moest verweerder voor den magistraat te Victoria West teregt staan. De verdediging daar was dat de Insolvent aan verweerder in April 1883 £600 schuldig was en dat er toen een overeenkomst was aangegaan waaronder de schapen aan den verweerder werden overgemaakt om die schuld te dekken, met de voorwaarde dat als het geld in Julij niet betaald werd de schapen het eigendom van verweerder zouden worden. Wegens de eene of andere ongeregeldheid viel die zaak in het water.

De volgende getuigen werden opgeroepen: J. G. Auret, die verklaarde dat de schedulen baten aantoonden voor een waarde van omtrent £100. Toen de bode naar de plaats ging vond hij er 1160 schapen waarop hij beslag legde; doch toen getuige later ging om ze te halen bevond hij dat ze weggenomen waren. De Insolvent was £1000 schuldig aan Hanau en Hoffa. Kort na de insolventie kwam insolvent met diens broeder Abraham en zeide dat hij ongerust was, daar hij vergeten had een troep schapen in zijne schedulen op te geven. Getuige waarschuwde hem, maar de insolvent drong er op aan eene declaratie te maken die later tegen den Insolvent in een beschuldiging van meineed werd gebruikt.

Contra-verhoor. — Als honderd dokters hem vertelden dat de insolvent krankzinnig was, dan zou hij het nog niet gelooven. Hij had den Insolvent sedert jaren gekend en beschouwde hem goed bij zijn zinnen te zijn.

A. W. A. van Heerden verklaarde dat hij de schapen eenige dagen vóór de insolventie op de plaats had zien loopen. Zijn broeder Jan was niet sterk van geest.

Contraverhoor. — Verweerder had zijn broeder aangespoord om insolvent te gaan. De schapen waren twee maanden weg van Daggakuil, de plaats waar insolvent gewoond had. Zij waren naar het Richmondsche distrikt. Voor de Commissie had hij verklaard dat zijn broeder hem om £500 had gevraagd om de schapen van den verweerder terug te krijgen, maar dit was onjuist.

Door het Hof.—Verweerder had de schapen op den 16den of 17den September weggenomen.

C. Hanau verklaarde dat de insolvent hem £1000 schuldig was. Hij was met den bode mee gegaan en zag twee troepen schapen, een van 600 en den andere van 1200. De insolvent maakte geene objectie tegen de inbeslagneming en zeide ook niet dat de schapen aan verweerder toebehoorden, maar de vrouw van den insolvent zeide dat ze het eigendom waren van haar broeder Andries. Op een vraag van hem aan den insolvent had deze geantwoord dat zijne vrienden hem verpligt hadden de overeenkomst te teekenen, en hij had ook gezegd dat verweerder kort vóór de insolventie 1200 schapen had weggenomen. De insolvent was iemand die gemakkelijk overgehaald kon worden, maar diens vrouw was krachtig van geest. Toen hij de schapen zag konden ze geschoren worden. Hij schatte de wol op omtrent £150 en de schapen zelve op van 12s. 6d. tot 15s. per stuk.

Carl Frantz, schaapwachter, verklaarde dat de troep in Februarij 1883 uit 1807 schapen bestond waarvan eenige aan de kinderen van

den insolvent behoorden. In Maart was hij twee maanden lang met de schapen weg naar het Richmondsche distrikt. In September kwam verweerder bij hem en zeide dat hij de schapen naar Vlakkraal moest jagen en toen hij weigerde dit te doen zeide de verweerder dat als iemand hem vroeg wiens schapen het waren hij zeggen moest Andries Wiese's. Na verder gepraat nam hij de schapen naar Vlakkraal waar ze omtrent 36 uren bleven. De schapen der kinderen waren van den troep afgezonderd. Daar hij niet wilde zeggen dat de schapen aan verweerder toebehoorden, werd Jan Boostander gezonden om in zijne plaats de schapen op te passen. Omtrent een week vóór hij wegging werden er zoowat 50 schapen door verschillende personen voor schuld weggehaald. De insolvent had hem in de kraal gezegd dat de schapen weggenomen werden opdat Auret ze niet krijgen zou.

Jan Boostander verklaarde dat hij den insolvent had hooren zeggen dat hij Hanan eenige der hamels wilde doen krijgen, maar verweerder had daarop geantwoord dat hij niet om die Joden verlies wilde lijden.

Robert Easton, een boer, verklaarde dat de insolvent van 1200 tot 1400 schapen had gehad en dat er vóór de insolventie, geene aparte troepen waren geweest. Hij wist echter niet te dien tijde dat de zonen van den insolvent op eenige der schapen geregtigd waren.

P. J. Pienaar, een boer, verklaarde dat verweerder, na de insolventie de schapen nam en ze liet scheren, waarna hij ze naar Daggakuil terug zond.

William Harris verklaarde dat hij beslag had gelegd op 1200 schapen en dat de insolvent er geen objectie tegen had gemaakt.

J. H. van Heerden verklaarde dat Auret hem gewaarschuwd had toen hij de beëedigde verklaring aflegde. Hij had de schapen op 13 April aan den verweerder verkocht, ofschoon de overeenkomst was gedagteekend 2 Julij. Hij had tijd tot Julij het geld bijeen te krijgen, maar indien hij verweerder dan niet kon betalen zouden de schapen het eigendom van den verweerder worden.

Contraverhoor.—Toen hij naar Victoria West ging om zijne schedulen te laten opmaken had verweerder hem overgehaald een som van £100 die hij hem schuldig was als preferent op te geven.

Dit sloot eischers zaak, waarop voor de verdediging werden opgeroepen

Mej. A. J. van Heerden, die verklaarde dat zij tegenwoordig was toen haar man, de insolvent, de schapen aan verweerder verkocht voor een schuld van £323. Aan den verkoop was een voorwaarde verbonden dat indien de insolvent tegen een bepaalde tijd het geld betalen kon hem de schapen terug zouden worden gegeven.

Andries van Heerden, zoon van den insolvent, en Hendrik Wiese, bevestigde het bovenstaande, er bij voegende dat de verkoop op den 13den April had plaats gevonden en de schapen aan verweerder op den 2den Julij werden afgeleverd.

Na nog eenige getuigen waren verhoord en adv. Juta het Hof had toegesproken, zeide

De Hoofdregter, dat hij wel de verklaring van verweerder geloofde dat insolvent hem huur en andere gelden schuldig was maar de schikking was toch maar een familie affaire. Men was namelijk wel gewillig den insolvent de schapen te laten houden soolang hij niet insolvent ging, maar zoodra insolventschap dreigende was zouden de schapen aan verweerder afgeleverd en de andere krediteuren aldus van hunne regten beroofd worden. Er kon geen huur voor meer dan een jaar als preferent gerekend worden en dit was £100 De waarde der schapen kon op £696 berekend worden en trok men hiervan de huur af dan zou er £596 overblijven waarvoor uitspraak zou worden gedaan ten gunste van eischer met de kosten.

Hierop verdaagde het Hof.

DINGSDAG, 17 JUNIJ 1884.

MAGISTRAATSVONNISSEN.

De Hoofdregter zeide dat er een zaak voor hem was gekomen waarin drie personen veroordeeld waren, twee wegens het stelen van een bottel brandewijn en de derde wegens het ontvangen van gestolen goederen wetende dat ze gestolen waren. Het bleek uit de getuigenis dat de twee lieden na den brandewijn gestolen te hebben aan den derden een zoopje presenteerden. Deze nam het aan, maar er was niets in de getuigenis om aan te toonen dat hij wist dat de brandewijn gestolen was en dus moest het vonnis tegen hem vernietigd worden.

Verder was er een zaak van zekeren Pullingham, die voor den Resident Magistraat van Beaufort West had teregtgestaan onder artikel 3 van Wet 32 van 1883, wegens het zonder licentie koopen van struisvederen. De schuld van den man werd duidelijk bewezen en de Magistraat beboette hem met £20. Volgens het derde artikel, ging de Regter voort, mogt een boete van £25 opgelegd worden, maar hij twijfelde of de Magistraat onder dat artikel jurisdiktie had, ten minste voor meer dan £10, zijn gewone jurisdiktie. Die wet gaf den Magistraat onder het derde artikel geene speciale jurisdiktie, maar onder een later artikel, wanneer iemand in onwettig bezit van vederen werd gevonden, had hij jurisdiktie tot £200. Onder het derde artikel had hij geen zoodanige jurisdiktie. Het was blijkbaar een *casus omissus* en hij wilde gaarne dat de Prokureur Generaal het punt in overweging nam, want het was een belangrijk punt, daar er zich nu vele gevallen begonnen voor te doen van personen die zonder licentie struisvederen kochten.

C. J. BEUKES *vs.* H. C. VENTER.

Advokaten Upington en Giddy voor eischer en advokaten Innes en Schreiner voor verweerder.

Adv. Upington. de zaak uiteenzettende, zeide dat de partijen boeren waren woonachtig op naast elkander gelegen plaatsen in het distrikt Hope Town. Deze aktie was ingesteld door eischer, om schadevergoeding wegens verbreking van kontrakt of schadevergoeding wegens overschrijding. Op den 25sten Augustus hadden zekere partijen, waarvan eischer en verweerder twee waren, een kontrakt aangegaan, volgens welk kontrakt de helft van het water dat in een rivier die door de plaatsen liep was, verdeeld werd tusschen de hooger en de lager gelegen eigenaars. Laatstgenoemden waren de heeren Van Wijk, C. J. Beukes en H. C. Venter. Die drie heeren kwamen toen met elkander overeen dat Beukes het regt hebben zou het water uit te leiden op zijn aan den *noorderkant* der sloot gelegen zaailand, en wanneer dat land besproeid was moest Beukes het water af laten loopen naar de plaats van Venter die dan ook het water mogt leiden op diens zaailand gelegen aan den *noorderkant* der sloot. Slechts nadat het land der beide plaatsen aan den noorderkant der sloot was besproeid en het water naar Van Wijks plaats was afgeloopen, mogt het water aangewend worden ter besproeijing van het aan den *zuiderkant* der sloot gelegen land. De eischer beweerde nu dat bij op den 27sten October 1883 volgens de bepalingen van het kontrakt zijn land aan den noorderkant der sloot bezig was te besproeijen, toen verweerder, door eenige mannen vergezeld, op zijn plaats kwam en den wal dien hij tot het afkeeren van het water naar den noorderkant gebruikte omverwierp. Den dag te voren had verweerder aan eischer gevraagd om het water te laten afloopen, maar daar zijn land aan den noorderkant toen nog niet besproeid was en hij volgens het kontrakt op het water geregtigd was, had eischer geweigerd aan het verzoek te voldoen. Het omverwerpen van den wal door verweerder was de grieve waarover eischer klaagde. De verdediging was dat eischer het kontrakt had gebroken door het water af te leiden op zijn land dat aan den zuidkant was gelegen voordat Venter het gebruik er van voor zijn aan den noordkant gelegen land had gehad. Er was ook een contra-eisch van verweerder om £500 schadevergoeding en er werd door verweerder verder beweerd dat de eischer den wal in de sloot liet blijven en weigerde het water ongehinderd af te laten loopen naar de plaats van Van Wijk.

Cornelis Johannes Beukes, de eischer, verklaarde dat hij een plaats in het distrikt Hope Town bezat en daar nu 23 jaren op gewoond had. De verweerder bezat een plaats naast de zijne. Op den 26sten October 1883 kwam verweerder naar hem en verzocht hem een wal af te breken dien hij gebouwd had om zijne landerijen volgens de bepalingen van het kontrakt te besproeijen. Hij antwoordde dat hij zijne landerijen nog niet besproeid had en dus niet verpligt was den dam te openen. Deze landerijen waren aan den noorderkant der stroom. Aan den zuiderkant heeft hij er geen. De verweerder scheen tevreden en hielp hem een wal op te werpen zoodat de landerijen sneller besproeid konden worden. Den volgenden dag ging hij uit en zag verweerder en eenige van diens lieden bezig den wal omver te halen. Daar het water niet aanhoudend liep maar slechts na regens afkwam, was hij niet alleen zonder water voor besproeijings-doeleinden maar leed ook zeer gebrek aan water voor huiselijk gebruik. Hij schatte het door hem geleden verlies op 40 mudden koorn, zeker niet minder dan £150. Hij had het water niet afgekeerd naar den *zuiderkant*.

Nadat nog eenige getuigen het bovenstaande hadden bevestigd, werd voor de verdediging opgeroepen

H. C. Venter, de verweerder, die verklaarde dat daar bij vond dat eischer, in strijd met het kontrakt, het water naar de vleijen aan den *zuiderkant* der sloot afkeerde, hij eischte dat het water vrij en ongehinderd naar zijn plaats zou toegelaten worden te loopen. Daar hem dit geweigerd werd ging hij den volgenden dag met eenige zijner lieden en maakte een kleine opening in den dam om een gedeelte van het water naar zijne plaats te laten loopen. Er was dien dag genoeg water in den dam om beide plaatsen te besproeijen. Hij eischtte £500 als vergoeding voor de schade door hem geleden doordat eischer het water langer dan volgens de bepalingen van het kontrakt had gehouden. Hij had door het niet krijgen van het water een verlies van omtrent 300 mudden koorn geleden, gelijkstaande met ten minste £600.

Contraverhoor.—De natuurlijke loop van het water was naar de vleijen waar het bijna onmogelijk was het uit te houden. Nadat hij den dam gebroken had had hij niet weder aangeboden dien te herstellen.

Door het Hof.—Hij zou tevreden zijn als de opening uit den dam twee voeten dieper gemaakt werd, zoodat er genoeg water uitloopen kon om zijne plaats te bereiken.

Verder werd er getuigenis afgelegd door de heeren C. de Jager, C. Koen, Jacob J. van Niekerk en W. Duraan, en daarop spraken de advokaten het Hof toe.

De Hoofdregter, uitspraak doende, zeide dat het Hof eerst te handelen had met den eisch in conventie. Voor zoo ver het dien eisch betrof was er geen twijfel aan dat verweerder niet behoorlijk gehandeld had door op den 27sten October naar eischers plaats te gaan en dén wal te openen. Het was niet noodig te beslissen of de verweerder geregtigd zou geweest zijn dit te doen indien de eischer met zijn besproeijing klaar was. Het Hof was echter uit de getuigenis overtuigd dat de eischer niet met zijne besproeijing klaar was en dus had verweerder geen regt om de wet in eigen handen te nemen en den wal openen. De eischer was nog bezig het water gebruiken en er kon dus een ernstige vredebreuk van onstaan zijn. Maar het scheen dat eischer zijne landerijen op een zeer slordige wijze besproeide want in plaats van te zorgen om zijne landerijen met spoed te besproeijen liet bij het water weg loopen naar de vleijen aan den noorderkant, zoodat er wel twee voet water in de vleijen was voordat de landerijen besproeid waren. Dezelfde opmerking kon ook omtrent de vleijen aan den *Zuiderkant* gedaan worden, want de eischer was er opzettelijk blind voor dat het water naar dien kant ook weg liep Maar toch had de verweerder een verkeerd iets begaan door den wal te openen en daarvoor moest hij schadevergoeding betalen. Er was echter geen ernstig verlies door den eischer geleden en dus zou de verweerder ten opzigte van den eisch in conventie £5 schadevergoeding en de kosten moeten betalen. Dan was er de eisch in reconventie. Verweerder klaagde dat eischer aan zijn plaats schade had berokkend door het water naar de vleijen aan den zuiderkant te laten loopen, het dus verhinderende verweerders plaats te bereiken. Het was duidelijk genoeg dat eischer den verweerder veel water had onthouden door zijne vleijen te vullen. Al de onpartijdige getuigen hadden verklaard dat het graan van verweerder veel door de droogte had geleden, terwijl dat van eischer naar evenredigheid niet zooveel had geleden. Hij, de regter, was dus van gevoelen dat verweerder wegens de handelwijze van eischer aanzienlijke schade had geleden en dat er dus meer dan nominale vergoeding aan verweerder behoorde te worden toegekend. Het zou hard op eischer zijn om hem te verpligten den dam weg te doen, maar het zou ten gerieve van alle partijen zijn indien de uitgang er van twee voet dieper werd gemaakt om gelijk te zijn met de bedding der rivier. Den eischer zou dus gelast worden den uitgang gelijk te maken met de bedding der rivier en aan verweerder £50 vergoeding met de kosten te betalen.

Uitspraak werd daarop gedaan voor eischer voor £5 met de kosten en voor verweerder voor £50 met de kosten, de uitgang gelijk te worden gemaakt met de bedding der rivier.

Hierop verdaagde het Hof.

AFDEELINGSRAAD VAN STELLENBOSCH.

Gewone vergadering gehouden op Woensdag, den 11den dezer.

De volgende tenders voor het repareren en onderhouden van den Strandweg, per jaar, werden voorgelezen: Paul Paulse £90, Christiaan Rhoode £75, Abraham Rhoode £70, C. J. Morkel £105, J. H. Brink £120, J. M. Spangenberg £100, G. Walbrugh £95 en J. A. Louw £91. Er werd besloten, daar al de tenders te hoog waren, dat de Raad zelf naar het repareren van den weg zou zien.

Op verzoek van den wegaannemer, den heer Von Backstrom, werd den Secretaris gelast het publiek per advertentie en anderszins te waarschuwen tegen het beschadigen der afdeelingswegen door er water over te leiden, enz.

Op verzoek van den Wegaannemer werd besloten den tijd hem in zijn kontrakt voor het bouwwerk toegestaan te verlengen van 12 tot 18 maanden, mits zijne borgen in die verlenging toestemmen.

De heer Ghislin meldde dat er, tot zijn nadeel, als pachter van den tol, uitgespannen werd op Gouvernementsgrond aan den voet van Sir Lowry's Pas. Besloten dat de Secretaris een kennisgeving zou doen aanplakken, het publiek aanzeggende om de praktijk te staken waarover geklaagd werd.

Werd voorgelezen een brief van den heer A. M. de Villiers, van Patrijsvlei, behelzende een eisch om vergoeding voor schade door zijn kar geleden, zijnde in zijn opinie de schade te wijten aan verzuim van den kant des Raads.

De Secretaris maakte den verkoop bekend van twee oude muilezels voor £12 3s. en legde zijn finantiëelen staat voor, die goedgekeurd werd.

Den Secretaris werd gelast geregtelijke stappen voor het innen van achterstallige wegbelastingen te nemen wanneer hij dit noodig achtte.

Z. A. REPUBLIEK.

Buiten een hoogst belangrijk stuk over Zululand, en een brief over een ander punt, die wij beide elders plaatsen, bevat de *Volksstem* niet veel nieuws dat voor het algemeene publiek van belang is. Slechts dit is, schoon zeer oud nieuws, nl. van het einde van Maart, de vermelding waardig, dat de Hollanders met den heer Janson naar de Transvaal gekomen reeds invloed blijken te oefenen. Op een vergadering door den heer Coetzee, Volksraadslid voor Lijdenburg, op de plaats Lakenvlei gehouden, ten einde met zijn kiezers over eenige punten van belang te spreken, werd de heer Janson jr. verzocht als Secretaris op te treden, en toen nu het verleenen van concessies, onder anderen die door den heer Ockerse aangevraagd, tegenstand scheen te vinden, waarschuwde de Secretaris tegen het veroordeelen van al wat naar bescherming leek. "Wanneer", zeide hij, "men hem zou vragen een anderen weg aan te geven ter verkrijging eener eigen nijverheid, dan zou hij willen aanbevelen om te trachten dit langs meer geleidelijken weg te bereiken, en te beproeven door middel van de hier te lande reeds goed bekende en vertrouwde Commissie, in Holland betrekkingen aan te knoopen met kapitalisten of fabriekanten daar te lande, en in vereeniging met dezen, die daartoe bekwame werklieden in verschillende vakken zouden kunnen uitzenden, eigen fabrieken op te rigten, zoodat daaruit op allerlei gebied ondernemingen konden ontstaan door Afrikaanders en Hollanders gezamenlijk gedreven en de winsten ook gezamenlijk gedeeld, en waarbij de Afrikaanders den eigendom hunner gronden, welks vooraf getaxeerde waarde, bijvoorbeeld bij goudgraverijen, als ingebragt kapitaal kon worden beschouwd, konden behouden en de winsten voor een groot deel in het land en in handen der burgers konden blijven. Voor zoodanige samenwerking zouden wel vormen zijn te vinden. Wanneer door zoodanige vereeniging concessies werden aangevraagd, welnu, dan zouden de Afrikaanders voor een goed deel immers zelven concessionarissen zijn en hunne kinderen zouden gelegenheid hebben zich spoedig mede op de hoogte te stellen. Wanneer men iets in deze rigting wenschte te beproeven, gaarne zou spreker zijn bemiddeling en medewerking in Holland daartoe verleenen. Reeds zijn enkele eenvoudige maar bekwame handwerkslieden—onder anderen een smid, een schoenmaker, leerlooijer, een molenmaker, enz.,—van Holland aan het komen; meer anderen, ook wolwevers, zijn daartoe geneigd. Deze menschen wenschen onder de boerenbevolking zich voor altijd in dit land te vestigen, en zij kunnen de grondleggers zijn van een eigen nijverheid, die, wanneer zij bij de Afrikaanders medewerking ondervinden, hunne zaken spoedig kunnen uitbreiden, en op fabriekmatige wijze uitoefenen." Een latere mededeeling van den Secretaris kwam daarop neder "dat van uit Holland een bekwaam Christelijk hoofdonderwijzer wordt verwacht, die in deze streken eene school wenscht te openen. De onderwijzer is behoorlijk in Holland geëxamineerd en heeft daar reeds jaren gestaan aan het hoofd van eene school onder de boerenbevolking. Spreker raadt de menschen uit deze streken om hunne kinderen bij dien onderwijzer ter school te zenden, wanneer deze zich hier gevestigd heeft. De aanwezigen zijn eenparig van gevoelen dat zulk eene school voor deze streken een groote zegen zal zijn."

De *Volksstem* bespreekt verder zoowel de Zulu- als de Bechuana-kwestie. Met de verrigtingen der boeren in Zululand is zij natuurlijk even ingenomen als wij. "Wij kunnen niet nalaten," zegt zij, "hier te wijzen op de diensten welke zij niet slechts aan de Zulunatie maar aan gansch Zuid Afrika bewezen hebben in hetgeen zij hebben gedaan. Vijf jaren lang nu is Zululand het tooneel geweest van wanorde en onrust en een heel jaar lang van roof en moord en doodslag, met een wissen hongersnood in het verschiet. Deze beklagenswaardige toestand van zaken was het gevolg eener verkeerd begrepen politiek; doch daarover zullen wij hier niet uitweiden. Aan al die tooneelen van bloedvergieting en ellende hebben de Boeren door de krooning van Dinizulu een einde gemaakt. Zij, die als bij uitstek bloeddorstig worden uitgekreten, hebben aan het bloedvergieten een einde gemaakt; zij, die altijd voorgesteld worden als uitroeijers en verdelgers der Naturellen, hebben eene gansche Naturellen-natie voor een wissen ondergang behoed, en dit alles zonder een enkel schot te vuren. Voorwaar, de dank van Zuid Afrika komt toe aan dat drie- tot vierhonderdtal kloeke en edele mannen voor hetgeen zij daar in het belang van menschelijkheid en beschaving hebben volbragt. En zij hebben nog een groote dienst aan Zuid Afrika bewezen. Zij hebben den weg geopend voor de beide blanke rassen in Zuid Afrika om hand aan hand de Naturellenzaken in ons werelddeel te regelen, indien nu maar van de andere zijde de toegestoken hand wordt aangenomen. Nauwgezet hebben zij alle bemoeijing verboden met de Reserve die onder Engelsche bescherming staat, terwijl zij hunne bereidwilligheid te kennen hebben gegeven om met de Engelsche autoriteiten mede te werken tot het herstellen van rust en vrede in gansch Zululand. Laat ons hopen dat geen verkeerd geplaatste trots dit aanbod van de hand zal doen wijzen. Nooit is er in Zuid Afrika eene schoonere en meer gunstige gelegenheid geweest tot verbroedering der beide blanke rassen in dit land dan thans en wij hopen dat van deze gelegenheid gebruik zal worden gemaakt." De berigten omtrent de handelwijze van den heer Mackenzie geeft onze tijdgenoot eerst in een kort overzigt weder, en gaat dan voort als volgt:

"De Stellalanders waren intusschen niet zoo onnoozel als de heer McKenzie misschien gedacht had. Zij hielden hem aan den praat en kregen van hem alles te weten wat zij weten wilden, terwijl zij intusschen hunne eigene maatregelen en plannen beraamden. *Zij* hebben 't goed ingezien dat McKenzie in Engeland slechts een goocheltoer heeft uitgevoerd, waarvan de ontknooping was een vette eerepost voor hemzelven, en toen zij wisten wat zij weten wilden, hebben zij hem eenvoudig verteld dat er niets gedaan zal worden alvorens zij antwoord op hunne memorie naar de Kaap ontvangen hadden en dat de zaken zouden blijven zooals die waren. Daarin hebben zij zeker verstandig gehandeld en 't zou ons niet verwonderen dat als het antwoord van het Kaapsche Parlement ongunstig is op hun verzoek, zij verkiezen zullen om liever hun onafhankelijke Republiek te behouden, dan zich onder het gezag van het Britsche rijk te begeven met den heer McKenzie als hun hoofdman. De Britsche Regering en het Britsche volk kunnen hun dit niet ten kwade duiden, want dit zijn wars van verdere uitbreiding van Rijks verantwoordelijkheid in Zuid-Afrika en wij betwijfelen 't ten sterkste of de heer McKenzie autoriteit heeft om Stellaland onder Britsch gezag te verklaren en aanstellingen te maken. Dat de bewoners van Stellaland den inboorlingen ouden tekort gedaan hebben, kan ook niet meer volgehouden, of ten minste als grieve tegen hen aangevoerd worden, nu de meest vertrouwde vertegenwoordiger van het Engelsche volk en Gouvernement verklaard heeft dat zij niet van daar verdreven zullen worden en dat zij geregtigd zijn tot hunne plaatsen. 's Is van belang om dit goed te onthouden.

Uit de *Potchefstroomer* is niets anders te melden dan dat het erg koud is, zijnde elken morgen het veld wit van rijp. Sedert 1881 heeft men het er zoo koud niet gehad.

ORANJE-VRIJSTAAT.

Weder is er niet veel over de handelingen van den Volksraad te melden. Slechts blijkt het dat men een voorstel tot het nemen van voorloopige maatregelen ter oprigting eener politiemagt te paard wegens de slechte tijden verworpen en even zoo een plan van den Postmeester-Generaal om een post tweemaal 's weeks te laten loopen van de hand gewezen, maar daarentegen er in toegestemd heeft om de Paswet zoo te wijzigen als Kol. Clarke dit verlangt. De Drankwet is niet gewijzigd.

Te Jagersfontein is een vergadering gehouden die geëindigd is met een besluit om een deputatie naar Bloemfontein te senden, die, schijnt het, aldaar zich moeite geeft om Majoor Maxwell op nieuw als hoofd der speurders te laten aanstellen.

Nadere berigten worden meegedeeld over den moord onlangs aan drie Kaffers gepleegd. "Het schijnt," zegt de *Express*, "dat vier Kaffers, die van Kimberley naar Basutoland op weg waren, in de nabijheid van de plaats van den heer Webb twee blanken ontmoetten, die zich bij hen voegden en met hen zamengingen tot de plaats Roodewal. De Kaffers en de witmenschen kwamen 's Woensdags omtrent 2 uur 's namiddags, den 28sten Mei, te Roodewal aan, en bleven daar in een diepe sloot, met het doel om vuur te maken ten einde kost te kooken en koffij klaar te maken. Daarmede bezig zijnde verliet een der Kaffers de sloot om te gaan drinken. Kort nadat hij weg was, schoten de witmenschen een der Kaffers dood. De anderen stonden op om te vlugten. Een werd aan zijn kombaars teruggehouden de revolver hem op de borst gerigt, en ontving een schot dat zijne longen doorboorde, waarna hij spoedig overleed. De derde kreeg een schot waardoor hij een kogel ontving die door de maag ging. Deze ligt nu in bedenkelijken toestand, en de heer C. Oertel, die hem gedurende de laatste 12 dagen oppast, gelooft niet dat hij zal herstellen. De 4de Kaffer, de schoten hoorende, kwam haastig terug en vond zijne makkers dood of stervende, maar het gelukte hem te ontkomen hoewel twee schoten op hem gelost werden. Eenige Kafferhutten bereikt hebbende, deelde hij, zoodra hij tot adem gekomen was, het gebeurde mede. Dadelijk werden paarden gezadeld en gingen de Kaffers naar den heer M. Kruger, wien zij het gebeurde mededeelden. De heer Kruger ging terstond naar den Veldkornet, den heer P. J. De Venter. Het was toen 4 uur in den achtermiddag van den 28sten Mei, den dag waarop de moord was gepleegd, waaruit blijkt, dat geen tijd was verloren gegaan. De heer De Venter zeide, hij moest in het veld naar zijne paarden laten zoeken, en kon dus niet voor den volgenden dag de plaats inspecteren, en hoewel vele boeren op de plek, waar de moord gepleegd was, met ongeduld op de aankomst van den heer De Venter wachtten, verscheen die heer niet *voor* 12 uur op den volgenden dag; gevende alzoo aan de moordenaars 22 uur tijd om te ontvlugten. Het is onnoodig om te zeggen dat dit feit gestreng behoort te worden onderzocht. De Venter, na op de plek gekomen te zijn, volgde het spoor van de moordenaars tot op eenigen afstand en zond toen den heer Erasmus, V.K., om het spoor te volgen, terwijl hij (de heer De Venter) zelf naar huis ging. De heer Erasmus, met vele andere boeren, volgde het spoor, maar te vergeefs. Een rapport was gezonden naar den Landdrost van Bloemfontein Vrijdag, den 29sten Mei, en, alsof nog niet genoeg tijd verloren was voor 't opsporen der misdadigers, nam de Landdrost van het rapport weinig notitie, en eerst op aandringen van den Staatsprocureur bij den Publieken Vervolger, werden 10 dagen na den moord en 9 dagen nadat de autoriteiten kennis hadden gekregen, stappen genomen om een dokter te zenden naar den armen gewonden Kaffer en onderzoek omtrent de misdaad in te stellen. De Kaffers van den heer Oertel hebben de doode Kaffers op den 29sten Mei begraven, en de heer C. Oertel heeft op de meest loffelijke wijze alles gedaan om het lijden van den armen Kaffer te verzachten. De oorzaak van de misdaad was gelegen in de begeerte om zich meester te maken van £24, die de moordenaars van de Kaffers hebben medegenomen. Om der wille van den goeden naam van den Vrijstaat, en ter voldoening aan het beleedigd menschelijk gevoel van 't publiek, hopen wij dat omtrent de nalatigheid der betrokken beambten een streng onderzoek zal worden ingesteld."

ZULULAND.

Het volgende verhaal uit het district *Wakkerstroom*, onder dagteekening 2 Junij, aan de *Volksstem* gezonden, geeft een beter begrip van hetgeen door de Transvaalsche boeren in Zululand tot op dien tijd was uitgevoerd dan eenig vroeger berigt. Men zal zien dat het in de hoofdzaken rijmt met hetgeen vroeger uit andere bronnen in ons blad over de zaak berigt is, maar Usibepu voorstelt als van het begin af den verrader spelende, waar hij thans zijn verdiende loon voor heeft ontvangen.

"In April jongstleden gingen twee Boeren, op verzoek van Umnyaman, naar Zululand en namen Dinizulu naar de Transvaalsche Zulugrens. De reden waarom de Usutus Dinizulu onder de bescherming der Boeren plaatsten is, volgens hunne verklaring, deze, dat aangezien Ketchwayo een geheimzinnigen dood is gestorven, zij vreesden dat Dinizulu hetzelfde lot mogt treffen als hij in Zululand bleef.

a. De voogden van Dinizulu verzochten de Boeren om hem te beschermen;
b. Hen te helpen den ongelukkigen burgeroorlog tot een spoedig einde te brengen;
c. Om Dinizulu tot koning te kroonen van de Zulunatie en van Zululand;
d. Voor deze diensten zouden de Boeren een sekere strook gronds ontvangen.

Een klein aantal invloedrijke Boeren besloten de zaak ter hand te nemen, hielden dezelve heel stil en togen dadelijk naar Zululand, gingen over de grens en vormden een comité, bestaande uit J. F. van Staden, Coenraad Meijer, A. M. J. Laas, D. C. Uijs, Jzoon, Philip Spies, Piet Fourie, T. Steenkamp en Frederik de Jager. Vrijwilligers deden niet op zich wachten om zich bij de onderneming aan te sluiten. Zij kwamen van de Z. A. Republiek, den O. Vrijstaat en van Natal. De zaak werd heel stil gehouden. De Boeren maakten hier hun programma op.

a. Zij zouden Dinizulu beschermen zoo lang hij bij hen bleef;
b. Zij zouden trachten om zonder bloedvergieting eene regeling der geschillen in Zululand te bewerken;
c. Zij zouden Dinizulu kroonen als de behoorlijke tijd gekomen zou zijn;
d. Zij zouden grond nemen voor hunne diensten;
e. En zouden een tractaat sluiten met de Zulus.

De expeditie trok toen zonder ophouden voort en sloeg haar lager op bij de Umhlatuzirivier. Hier kwamen twee boden naar het lager, één van Oham en één van Usibepu. Zij verklaarden dat Oham en Usibepu verblijd waren om de Boeren, hunne vaders, in Zululand te zien en dat zij Dinizulu bij zich hadden. Zij zouden hem erkennen als koning van Zululand. Zij verlangden dat de vrede in Zululand zou gevestigd worden en verzochten den Boeren om vertrouwbare mannen te zenden om met hen te onderhandelen. Dit geschiedde en Oham verzekerde de commissie dat hij zich onderwerpen zou aan elk billijk en redelijk vredesvoorstel; bij zou Dinizulu als koning van Zululand erkennen en gehoorzamen. Usibepu gaf een dergelijk antwoord, doch voegde er bij dat de grond waarop hij woonde niet de zijne was, maar aan Engeland behoorde. Tegelijkertijd werd eene commissie gezonden naar Umnyaman. Hij was zeer verblijd dat zijne vaders gehoor gegeven hadden aan het beroep hunner kinderen, hij hoopte dat de geschillen der partijen in Zululand spoedig finaal geregeld souden zijn. Hij wilde echter niet hooren van eene vredelievende schikking, maar drong er op aan dat Usibepu gedood moest worden. Dit was al heel onbevredigend, doch Umnyaman was van zijn besluit niet af te brengen. Het lager was tot aan den Ingomerand opgerukt. Van daar werd eene tweede commissie naar Umnyaman gezonden. Umnyaman stemde in met alle voorstellen door de Boeren gedaan. Hetzelfde deden Dabuka en andere hoofden; doch zij wilden geen vrede maken met Usibepu, zeggende dat hij een rebel was en ter dood gebragt moest worden. Umnyaman rapporteerde aan de Boeren dat zijn volk twee van Usibepus boden gevangen genomen met brieven aan de Engelschen en hij overhandigde die brieven aan de commissie. Zij bevatten het berigt dat Usibepu niets te doen wilde hebben met de Boeren, Dinizulu niet als koning wilde erkennen en dat hij tot zijn laatsten man toe vechten zou. Toen werd besloten dat de Boeren Dinizulu kroonen zouden en de plegtigheid vond plaats op 21 Mei laatstleden in tegenwoordigheid van ongeveer 7,000 krijgslieden en digt bij de 350 Boeren en een groot aantal kampvolgers. Door de Boeren en Dinizulu werd een tractaat onderteekend met de hoofden der Zulus. Op 24 Mei nam het comité een besluit om niet meer vrijwilligers aan te nemen; doch dit besluit zal waarschijnlijk herroepen worden.

De zaken staan nu aldus:—
a. Dinizulu is gekroond als Koning van Zululand en van de Zulu-natie.
b. Oham zal zich onderwerpen.
c. Er is een traktaat gesloten tusschen de Boeren en de Koningspartij.
d. Usibepu zal spoedig tot verantwoording geroepen worden, indien de Boeren er niet in slagen om de hoofden der Usutus te overreden om eene vriendschappelijke regeling daar te stellen.

De Boeren hebben eene groote taak ondernomen en hebben reeds veel gedaan om die te volvoeren. Zij zijn vast besloten om, hetzij 't tot vechten komt of niet, eene degelijke en duurzame regeling zoo spoedig mogelijk tot stand te brengen, mits, natuurlijk, geen buitenlandsche mogendheid zich bemoeit met het werk door hen ondernomen. Als deze lieden, zoowel als de Usutus, zich voor het tegenwoordige slechts van de Reserve willen afhouden, zal hunne onderneming heel waarschijnlijk goed slagen.

Gij zult nu begrijpen dat de Boeren noch Dinizulu noch de Usutus in den steek hebben gelaten; Dinizulu is bij de Boeren geweest van den dag af waarop zij Zululand zijn binnengetrokken en is nog bij hen."

ADRES AAN DS. A. A. LOUW.

Het volgende is een adres, hetwelk door de leden der Noorder Paarl Kerk gemeente aan Ds. Louw aangeboden is.:—

Paarl, 6 Junij 1884.

Den Wel-Eerw. zeer Gel. Heer A. A. Louw.

Geliefde Leeraar,—Geloof ons dat de aankondiging van den kansel op ll. Zondag, het op UEerw's. uitgebragte beroep betreffende, vergezeld van de daarop gevolgde aanmerkingen, menig hart bedroefd heeft, want niets komt ons onwenschelijker voor, dan de gedachte, dat onze Leeraar, voor wien wij reeds zulk eene innige liefde hebben opgevat, en aan wien wij tezamen met zijn echtgenoote, ons zoo verbonden gevoelen, ons zoo spoedig zal verlaten.

Dat Murraysburg eigenaardige behoeften heeft, erkennen wij volgaarne, maar in geen mindere mate zijn die in onze gemeente aanwezig.

En acht eene gemeente zich zelven gelukkig in haren Leeraar iemand te hebben die bevonden is de juiste gaven te bezitten, om hier door woord, daar door zwijgen, gepaard met een voorbeeldigen wandel, harten aan elkander te verbinden, dan voorzeker is het geen wonder, dat zulk eene gemeente hem ongaarne uit hun midden zou willen zien vertrekken.

UEerw. weet het, de gemeente weet het, dat de Heer zelf u hierheen geroepen heeft; hoe zult gij ons nu kunnen verlaten, aangezien er nog zoo veel werk voor u aan deze plaats te doen is? ....

Geliefde Leeraar, meen niet dat uw werk, niettegenstaande uw kort verblijf onder ons, ongezegend is geweest; reeds veel is er in dien tijd in de gemeente tot stand gebragt geworden, en tot eene verdere bemoediging roepen wij u toe, ga voort onder ons:—"Werp uw brood uit op het water, en gij zult het vinden na vele dagen."

Blijf dan, Geliefde Leeraar, in ons midden, wij stellen ons als bij vernieuwing onder uwe leiding, en willen van harte vertrouwen dat, mogt UEerw daartoe besluiten, dit u nimmer berouwen zal, doch integendeel UEerw. te zamen met uwe gemeente, overvloedige stoffe tot dankzegging geven zal.

De Heer bekwame ons, om, gelijk wij in zwakheid tot hiertoe getracht hebben te doen, ook uw verder verblijf onder ons, zoo genoeglijk als mogelijk te maken en gedreven door liefde, zoo jegens UEerw. als de gemeente, uwer zorgs toevertrouwd, met onze gebeden, u, bij voortduring, te onderschragen.

Grijp dan moed! Wacht op den Heer, zijt sterk, en hij zal uw hart versterken. Ja, wacht op den Heer.

UWE, AAN U TEEDER VERBONDENE
GEMEENTE-LEDEN.

BASUTOLAND.

Het volgende belangrijke artikel nemen wij uit de Bloemfonteinsche *Express* over:—

Wij hebben voor ons de *Buitengewone Gouvernements Courant* bevattende eene Proclamatie van den Hoogen Commissaris, en de regulaties mededeelende waaronder Basutoland voortaan zal worden bestuurd. De crimineele en civiele jurisdictie is in handen gelegd van den Resident Commissaris, die evenwel het regt zal hebben zijne bevoegdheid over te dragen aan een Adsistent Commissaris, Inspecteur van Policie, of eenig Naturellen Opperhoofd, wier uitspraken evenwel onderworpen zullen zijn aan hooger beroep op den Resident Commissaris. Deze ambtenaar zal alzoo de magt hebben om de procedure's van alle hoven en ambtenaren te herzien en te verbeteren. De Koloniale wet zal geldend zijn, voor zoo verre als de omstandigheden of aangelegenheden van Basutoland het zullen toelaten, en voor zoo verre als de wet thans bestaat, terwijl in zaken waar de partijen allen inboorlingen zijn, de inboorlingen wet kan worden toegepast. Geconfiskeerd eigendom vervalt aan de Koningin, uitgenomen in gevallen waar het als vergoeding aan een der partijen zal worden toegewezen. Alleen in gevallen van verkrachting zullen slagen worden toegepast. Blanke inwoners zullen niet onderworpen zijn aan de jurisdictie van een Naturellen Opperhoofd, uitgenomen in gevallen waar alle partijen er genoegen mêe nemen. De Huwelijkswet zal dezelfde zijn als thans in de Kolonie van kracht is, en elk huwelijk gesloten door een geestelijke van den Christelijken Godsdienst of een daartoe bevoegd burgerlijk ambtenaar, zal in alle opzigten als geldig en bindend worden beschouwd en van dezelfde kracht met betrekking tot de gevolgen en den eigendom als een huwelijk dat onder de Koloniale wetten gesloten is. De hut-tax zal zijn 10s. voor iedere hut, betaalbaar op 1 Julij van elk jaar. Passen zullen worden uitgereikt aan alle inboorlingen die Basutoland verlaten. Schutkralen zullen worden opgerigt in elk district. Omtrent handel en bedrijf zijn de volgende voorzieningen gemaakt: Ieder die een bedrijf uitoefent moet een licentie uitnemen bij den Resident Commissaris. Verkoop van, ten geschenke geven van, of op eenige andere wijze disponeren over, wijn, bier en sterke dranken is streng verboden, wordende daarop eene boete geheven van £20 voor de eerste maal en £40 voor de tweede maal, bij verbeurd verklaring van licentie en aanwezigen voorraad van sterke dranken naar goeddunken van den Resident Commissaris. Geen drank mag in het land worden gebragt zonder toestemming van den Resident Commissaris. Alle personen die Basutoland ingaan met het doel om van gelicentieerde handelaren koorn te koopen zullen de vereischte permitten ontvangen uit handen van de verschillende adsistent-commissarissen of van de ambtenaren geplaatst aan de Politie stations. Bij hun terugkeer zullen zij een certificaat moeten overhandigen van den handelaar, waarin is uitgedrukt de hoeveelheid koorn bij hem gekocht, en groote straffen zijn gezet op eenige poging om meer graan uit Basutoland te voeren dan de quantiteit waartoe men bij de opgave van het certificaat geregtigd is. Geen gelicentieerde handelaar mag aan zijn handels-statie in het bezit zijn van meer dan 200 dieren—paarden, rundvee, schapen, geiten en varkens ingesloten. Handelslicentien kunnen alleen worden overgedragen op een ander met toestemming van den Resident Commissaris of zijne wettige aangestelde ambtenaren. Alle Basutos kunnen graan uit het land uitvoeren, mits betalende 2s. 6d. voor iederen met graan geladen wagen en 3d. voor elk beladen paard, os, koe, of voor elken drager. Niemand mag aan een ander een geweer of pistool, of loop of eenig ander deel van een geweer of pistool overhandigen en evenmin dopjes, buskruid, patronen of lood, zonder eene schriftelijke toestemming van den Resident Commissaris of Adsistent Commissaris, op boete van £500 of 7 jaar gevangenisstraf. De Resident Commissaris of Adsistent Commissaris kan, zonder opgave van redenen, weigeren om toestemming te geven tot het leveren van eenige der bovengenoemde artikelen aan eenig persoon in Basutoland. Geen van bovengenoemde artikelen mog Basutoland worden ingevoerd, zonder permissie van den Commissaris of Adsistent Commissaris, op boete van £100 of 2 jaar gevangenisstraf. Zij die wapenen of buskruid enz. in Basutoland willen invoeren moeten zich, bij verzoek in geschrifte, vervoegen tot den Adsistent Commissaris, die zulk eene applicatie zal zenden aan den Resident Commissaris, bij wien alleen de bevoegdheid berust om het gevraagde verlof toe te staan. De overtreding van een der bovengenoemde regulaties, waarop boete kan geheven worden, zal kunnen worden gedekt door verkoop van het eigendom van eenigen tan overtreding schuldig bevonden persoon en de aanbrenger is geregtigd tot het halve bedrag der betaalde boeten. Op deze Regulaties is weinig aan te merken dan alleen wat betreft de Huwelijkswet, waarvan wij willen hopen dat rijkelijk gebruik mag worden gemaakt, hoewel de invloed der Hoofden en het geheele volk haar wel zullen weerstaan in het aangezigt van eene autoriteit, die door niets anders wordt gerugsteund dan door eene proclamatie. Verder moeten we ook eene uitzondering maken voor zooverre de positie aangaat waarin de Vrijstaatsche graanhandelaars geplaatst zijn. *Ieder persoon* Basutoland inkomende is gedwongen permitten zich te bezorgen ten einde zijne goederen in te koopen, zich van certificaten te voorzien van de gelicentieerde handelaars, en nauwkeurig naar de hoeveelheid van hun graan te laten onderzoeken, terwijl de Basutos zooveel graan als zij verkiezen van Basutoland kunnen inbrengen tegen betaling van 2s. 6d. de wagenvracht. Hierdoor wordt aan de gelicentieerde handelaars in Basutoland een monopolie gegeven, ten koste van den Vrijstaatschen handel, en worden onze boeren verhinderd om onmiddellijk met de producenten te onderhandelen. Wanneer wij hier nog bijvoegen dat, volgens de bewering van ZHEd. den President, het niet waarschijnlijk is dat, om orde en wetten te handhaven, er een andere magt zal worden daargesteld dan een politiemagt van zwarte constabels onder blanke inspecteurs (eene regeling geheel berekend op een systeem van "zuinigheid,") dan vreezen wij dat de beste wetten en voorzieningen weinig meer zullen uitrigten, dan dat zij een bewijs zullen leveren van den wensch van het Britsche Gouvernement om Basutoland "goedkoop" te regeren, hetgeen, in aanmerking genomen den wensch van de Basutos natie om in 't geheel niet geregeerd te worden, een treurigen toestand voorspelt.

"HOW TO POP THE QUESTION."

Mejuffvrouw,—Ik heb de eer u mede te deelen, dat ik mij in mijne nieuwe woning heb ingerigt, aan welke inrigting vooralsnog alleen ontbreekt uwe tegenwoordigheid. Uwe mama heeft mij bij mijn vertrek verzocht van mijne plannen niet officieel te doen blijken, voordat uw papa zou hebben afgedaan met malen en de potten voor een ander oogstjaar zouden zijn in gereedheid gebragt. Aangezien die termijn verstreken is, zoo heb ik de eer u beleefdelijk, doch dringend te verzoeken mij per omgaande te willen mededeelen of u alsnog genegen zijt, met mij een *wettig* huwelijk aan te gaan en, subsidair, voor het geval onverhoopte bezwaren daartegen bij u mogten oprijzen, aladan dit mijn verzoek wel te willen overbrengen tot de eene of andere uwer waarlooze zusters. Ik heb de eer, enz.

HET PARLEMENT.

WETGEVENDE VERGADERING.

MAANDAG.

BELASTINGEN.

Het besluit ten gunste van het voorstel De Waal over koornbelasting werd naar het Comité voor de Middelen verwezen, gelijk ook die van de H.H. Jones, Goldschmidt en Dyer.

GEZONDHEIDSWET.

Een Wet tot wijziging van die op de Openbare Gezondheid werd door de Regering ingediend en voor de eerste maal gelezen. Tweede lezing op morgen.

MELAATSCHEN.

Daarna ging men in Comité Generaal over de Melaatschenwet. Op art. 1 had de heer T. Louw een amendement over het getuigschrift wat men hebben moet om iemand melaatsch te verklaren, dat hij niet door twee doctoren maar door één doctor en een ander man wilde laten teekenen, want er was dikwijls maar één doctor te krijgen. De Proc. Generaal vond dit amendement niet naar eisch, want wie was die andere? De heer Louw was gereed om den Veldkornet of wel een Vrederegter te noemen, en wijzigde dus zijn amendement.

De heer De Smidt vond het wat erg om het lot van iemand te laten afhangen van twee personen, en wilde nog een doctor er bij. De heer Stigant vond twee doctoren genoeg en had in dien zin een amendement. Het gewijzigde amendement Louw ging er door.

De heer Scanlen zeide, bij art. 2, te gelooven dat er heel wat melaatschen in het land waren, en dat het onderhoud er van veel geld zou kosten. Men zou huizen er voor moeten bouwen, en dat was een dure zaak, £100,000 à £200,000 en dan nog een losse £30,000 's jaars. Buitendien, kon men een groot aantal lieden, met gezonde zinnen, in gevangenschap houden?

De Proc. Generaal zeide dat hij over diezelfde punten reeds vroeger zijn gedachten had laten gaan, maar dat het scheen dat de kosten niet zoo groot zouden zijn als men de mannelijke melaatschen op Robbeneiland plaatste; en de vrijheid van den onderdaan werd niet meer hierdoor beperkt dan door pokmaatregelen.

De heer Merriman opperde twijfel of men melaatschheid niet door betere voeding enz. weg kon krijgen, zoo als in andere landen geschied was. Hij zag gevaar en kosten in de Wet.

De heer T. Louw zeide dat de ziekte zich zeer verspreidde, ook onder ordentelijke lieden, en dezen wilden gaarne hun melaatschen tegen betaling weg krijgen. Hij achtte ze besmettelijk, en deelde eenige bijzonderheden over de zaak uit hetgeen hij zelf gezien had mede.

De Proc. Generaal deed aanhalingen uit een rapport ten betooge dat doctoren de ziekte aanstekelijk achtten.

De heer Pearson waarschuwde tegen invoer van melaatschen van elders, en de heer Dempers sprak sterk over melaatschheid in zijn eigen district, waar ordentelijke lieden ze kregen en er aan overleden waren.

De heer Fuller was bang dat die zaak der melaatschen te duur zou uitkomen; maar de heer Louw wees er op dat hoe langer men de maatregelen tegen melaatschheid uitstelde, hoe duurder en lastiger zij zijn zouden, en dat er op den duur iets aan gedaan moest worden.

De heer Merriman wees op nieuw op de bezwaren der zaak, maar art. 2 ging er door.

Art. 5, dat door den heer Scanlen te streng werd gevonden, werd geschrapt. Het hield strafbepalingen tegen meelaatschen in die zich in het publiek vertoonendt.

Over de rest viel niets voor, en de Wet werd aan het Huis gerapporteerd. Behandeling der amendementen op gisteren.

HOPESTADSCHE BRUG.

De Comm. van Op. Werken stelde de tweede lezing der Wet voor waarbij de Regering gemagtigd werd om tol aan de brug bij Hopestad te heffen, waar zij door een toevallige omstandigheid niet geregtigd toe was. Zonder discussie aangenomen. Comité op morgen.

BEGROOTING.—DE REGTERS.

Te tien minuten vóór zessen ging men op nieuw in Comité Generaal over de Begrooting. De vraag moest behandeld worden of men de buitengewone toelagen voor de Regters te Kimberley zou aanhouden. De heer Robertson herhaalde dat het leven te Kimberley thans niet duurder was dan elders, en wilde in allen geval de toelagen halveren. De Proc. Generaal zeide dat het uiterst moeijelijk was om een Regter te Kimberley te krijgen, en dat dit onmogelijk werd als men de toelagen verminderde, want men hield er niet van om te Kimberley te wonen. De tegenwoordige Regters zouden hun ambten niet hebben aangenomen zonder de toelagen. Liever zou hij het kantoor van den Meester te Kimberley afschaffen, maar hiertoe was een Wet noodig.

Voorstel verworpen.

De heer T. Louw stelde voor om de post voor de Ommegangen met £2,000 te verminderen, en beriep zich op het rapport van den Auditeur Generaal. De Proc. Generaal antwoordde dat de Auditeur Generaal zich in meer dan één opzigt vergist had, en gaf verdere inlichtingen, waar het klokje van zessen een eind aan maakte.

AVONDZITTING.

Te acht uur zeide de heer T. Louw dat de inlichtingen van den Procureur-Generaal hem overtuigd hadden dat hij beter deed met zijn voorstel *niet* in te trekken. De Auditeur-Generaal, uit wiens rapport hij het een en ander aanhaalde, had verklaard dat er een strekking bij de Regters bestond om hoe langer hoe meer bij den Ommegang te verteren, en daar moest een eind aan gemaakt worden, vooral in zulke slechte tijden.

De heer A. du Toit (Hollandsch) wilde £1,250 schrappen, daar hij £2,000 wat al te veel vond.

De heer Walker was er tegen dat men zulke zaken in verband met de Regters voor het Huis en dus voor het publiek bragt, en verlangde een maatregel waardoor hieraan een eind kwam.

De heer Oosthuizen (Hollandsch) wilde dat er overal bezuinigd moest worden waar het kon, en ondersteunde het amendement Du Toit.

De heer Innes zeide dat het onmogelijk was om zoo goedkoop te reizen als in de oude dagen, en dat men de Regters niet te veel beperken moest, want dan maakte men inbreuk op de waardigheid van het regt. Hij vond dat de Regters op reis even voornaam moesten leven als te huis.

De heer Stigant herinnerde het Huis dat het geld toch zou uitgegeven worden, of men het op de Begrooting zette of niet. Hij wilde dat men er op letten zou hoeveel men de Regters in rekening bragt als zij het land doorreisden.

De heer Leonard sprak in denzelfden geest, en zeide dat men de Regters te veel voor huisvesting rekende. Hotels waren voor Regters niet goed genoeg. Alle Regters waren er op gesteld om zoo weinig mogelijk bij den Ommegang uit te geven.

De heer Du Preez sprak in denzelfden geest.

De heer Johnson gaf eenige voorbeelden van de kosten waar men de Regters op joeg.

Het amendement Du Toit werd verworpen en het amendement Louw ingetrokken.

OPENBARE WERKEN.

Men ging daarna over tot de begrooting van Openbare Werken. De heer Laing vroeg naar de bezoldiging der Landcommissie, welker leden 10s. per dag bleken te krijgen. Dezelfde heer wees ook op de groote uitgaven voor de bandieten, die hij ried later te verminderen.

De heer De Waal vroeg waarom er limoensap en groenten aan de bandieten gegeven werden. Als zij ziek waren, was het antwoord.

HAVENS.

Bij de havens merkte de heer Jones op dat men in plaats van booten kleine stoombootjes kon bezigen, wat goedkooper zou uitkomen. De heer Walker wilde twee bootlieden van de Kaapstad afknippen, wier zaak de heer Ohlsson opvatte, maar zonder op den heer Walker indruk te maken. De heer Rhodes herinnerde dat de bootlieden tevens de reddingsboot bemanden, en vond dit gelol over dienders en zeelieden nutteloos en mal. Na nog een lange woordenwisseling, waarbij de heer Fuller vroeg hoe men met zes man een boot van acht riemen kon roeijen, werd het amendement verworpen.

KROONBOSSCHEN

De Kroonbosschen bragten den heer Robertson op de been, die vond dat er aan de Knysna te veel aan de houtvesterij werd uitgegeven, veel meer dan de bosschen aldaar opbragten. Iederen dag werd het erger, en vooral sedert de komst van Graaf Vasselot als Opperhoutvester, wier plannen wel mooi in theorie waren maar in praktijk niet deugden. Hierover weidde hij vrij lang uit, verklaarde dat het hout dat gehakt werd niet vervoerd kon worden om de slechte plekken die men uitkoos, en dat men boomen liet hakken die nergens voor deugden. Hij wilde den Graaf wegsturen, maar het heette dat men zijn kontrakt hernieuwd had, iets wat echter de heer Merriman ontkende.

De Commissaris van Openbare Werken zeide dat als men een nieuwe orde van zaken in het boschwezen invoerde, men natuurlijk tegenstand vond, want wat stelselmatig was vond bij het publiek niet ligt bijval. Hij geloofde niet dat men minder geld voor het Departement kon uitgeven, maar zou in het recess onderzoek doen.

De heer Walker vroeg waar boschwachters voor dienden in streken waar geen bosschen waren. Hij stelde een bezuiniging in het vak van boschwachters van over de £800 voor.

De Commissaris van Openbare Werken betoogde dat op plekken waar volgens den heer Walker geen bosschen waren, er zeer fraaije waren, waar stellig naar gekeken moest worden, en waarvan men later, als zij goed beheerd werden, heel wat voordeel kon trekken. Hij hoopte later met groote plannen voor het boschwezen voor den dag te komen.

De heer Merriman zette den heer Walker teregt over zekere vergissingen die hij begaan had, en werd door gemelden heer beantwoord met te verklaren dat hij in allen geval er net zooveel van wist als hij.

De heer Dyer nam het voor de Kafferlandsche bosschen op, en betoogde de noodzakelijkheid om ze niet te gronde te laten gaan, ook met het oog op den watervoorraad.

De heer Laing gaf eenige opheldering waarom er in Oost Londen een boschwachter zijn moest, en tevens over de aanstelling van den Graaf en het verder bestuur van het boschwezen. Hij was tegen het amendement Walker.

De heer Jones wilde weten waarom er in de Kaapsche afdeeling zooveel voor het boschwezen werd uitgegeven. Het was noodig, antwoordde de Comm. van Op. Werken, om het zand tegen te houden. In het district P. Elizabeth, hervatte de heer Jones, liet met het zand zijn gang gaan, en moest de plaatselijke overheid de zaak ter hand nemen.

De heer Merriman gaf te kennen dat men in Oost Londen boschwachters noodig had om naar de kroonlanden te kijken. Zoo was het in de Kaapsche afdeeling, maar te P. Elizabeth ook behoorde het land niet aan de Regering. De Superintendent voor de Kaapsche Vlakte had tevens het toezigt over de boomkweekerij te Worcester.

Na nog eenige woordenwisseling, waarbij de heer Robertson op nieuw tegen den Graaf en diens reglement te velde trok, werd het amendement Walker verworpen.

IMMIGRATIE.

De Comm. van Op. Werken stelde onder Immigratie een vermindering op de ondersteunde Immigratie van £2,000 voor. De heer Merriman vroeg of men dan ook het reglement hierop zou afschaffen, en hierover ontspon zich een vrij scherpe woordenwisseling tusschen de twee. De Schatmeester Generaal sprak er over dat thans menigten immigranten niets te doen hadden, en een kwestie deed zich voor hoe veel geld er nog was van een vorige leening voor immigratie. De heer Ohlsson was van oordeel dat er hier zooveel lieden waren die alles ter hand wilden nemen dat ondersteunde immigratie niet noodig was, en de heer A. du Toit wilde al de posten voor Immigratie, met de traktementen er aan verbonden, schrappen, in welken zin hij een amendement voorstelde.

De Comm. van Op. Werken zeide dat men in allen geval den beambte niet kon missen die zorgen moest voor het terug halen der lieden uit Delagoa Baai, maar de heer Merriman verklaarde dit voor onnoodig, want de Civiele Commissaris kon voor de zaak zorgen.

De heer Stigant vroeg waar de Emigratie Agent te Londen in de Begrooting vermeld was, en de heer Fuller geloofde dat het bezwaarlijk zou gaan om den beambte voor de Immigratie af te schaffen. De Schatmeester Generaal zeide dat de Immigratie Agent te Londen aan het kantoor van den Agent Generaal toegevoegd was of zou worden. De Regering was overigens van plan het Departement van Immigratie als apart Departement op te heffen.

De heer Laing ried om £1,000 voor immigranten in handen der Regering te laten; anders zou men welligt acties wegens kontraktschennis krijgen.

De heer Stigant stelde voor slechts £1,000 aan de Regering te laten, in plaats van de geheele £1,650 die zij voor de zaak nog over had, met den heer Du Toit te schrappen, en de heer Douglass wilde £1,150 schrappen.

De Schatmeester Generaal zeide dat de Regering met £1,000 klaar kon komen.

Het amendement Stigant werd aangenomen, en de £1,000 goedgekeurd, maar de heer Du Toit betwistte de uitspraak van het Comite, en verzocht een hoofdelijke stemming. De £1,000 werden aangenomen met 33 tegen 18 stemmen.

Voor stemden de heeren Upington, Sprigg, De Wet, Wood, Frost, Laing, Crosbie, Wiener, Goch, Rudd, Joubert, De Vos, Lewis, Tudhope, Barry, Johnson, Walker, W. Ayliff, Merriman, Pearson, Ohlsson, Robertson, Proctor, Stigant, A. B. de Villiers, Du Preez, Brabant, Rhodes, Scanlen, Dyer, Fuller en Vintcent.

Tegen stemden de heeren Scholtz, Van Heerden, Rothman, Van Rensburg, P. J. du Toit, Oosthuizen, Du Plessis, Van der Walt, D. de Wet, Bergh, J. I. de Villiers, De Waal, Venter, Dempers, Du Toit, Theron, Sauer en Douglass.

VEEARTS.

Op het Departement van den Kol. Veearts stelde de heer Proctor een vermindering voor waarbij hij de drie mindere Veeartsen wilde schrappen. Hij geloofde niet aan het nut van den Veearts, want de boeren wisten er meer van dan hij. De heer Venter wilde nog meer vermindering, daar hij het er voor hield dat de heer Hutcheon bitter weinig van de Koloniale toestanden begreep. Zoo'n man moest zulk een traktement niet hebben. Een boer in Albert kon voor £400 meer doen dan de Veearts voor £700 en £500 voor reiskosten. Hij wilde het geheele hoofdstuk met £450 verminderen.

De heer Dyer wilde liever een vermeerdering, want er werd schrikkelijk over veeziekten geklaagd. Door paardenziekten was hier de geheele paardenteelt geruineerd, terwijl de Veearts de angora-bokken van het verderf gered had.

De heer Stigant vroeg hoe men een Veearts voor £100 kon krijgen, zoo als de Regering er drie wilde. De Com. van Op. Werken zeide dat Veearts Hutcheon niet overal zijn kon, en er waren drie Veeartsen die men als zijn medehelpers kon aanstellen. Den heer Venter herinnerde hij aan de goedkeuring die het rapport van den heer Hutcheon erlangd had.

De heer A. du Toit wilde den geheelen boel schrappen, want de Veearts had per slot van rekening niets van belang uitgevoerd. Hij vertelde van schapen die in het hospitaal geweest waren, en er dood uitkwamen. Men kreeg geen waarde voor zijn geld, al heette de Veearts nog zoo knap. De man debiteerde aan den eenen boer wat hij net nou van een ander gehoord had.

De heer Frost sprak ten sterkste voor den Veearts, die in het Oosten op prijs werd gesteld, en het land een groote verlies in bokken had bespaard. De drie nieuwe Veeartsen vergeleek hij met Districtsgeneesheeren. Veeziekten werden hier steeds erger, en het was noodig lieden te hebben die er alles van wisten.

De heer Wm. Ayliff volgde in denzelfden geest, en vroeg of er iets gedaan was aan boeken over landbouw en veeteelt. De heer Merriman zeide dat het de vraag was of die uitgave van boeken hielp, als de boeren, zoo als thans scheen te blijken, zich verbeeldden er veel meer van te weten dan deskundigen. De heer Venter sprak op nieuw in denzelfden zin als vroeger, en verklaarde dat de Veearts de Kolonie niet genoeg kende om hier raad te

ZIE OMMEZIJDE

geven. De heer A. B. de Villiers vroeg hoe het kwam dat de Veearts niets van Leeuwfontein had teregt gebragt.

De heer Barry sprak ten gunste van den Veearts, verklarende dat diens onderzoek naar de vogelstruizen van groot gewigt was geweest, en de heer Rhodes zeide dat zijn broeder, die een menigte vogelstruizen had, van het onderzoek van den Veearts veel voordeel had gehad. Den heer Venter verweet hij dat hij, zelf geen boer zijnde, het Huis wijs maakte dat hij van de boerderij wat wist, wat niet het geval was. De heer Venter verklaarde in antwoord hierop tien broeders te hebben die boeren waren, en zelf meer van boerderij vergeten te hebben dan de heer Rhodes er ooit van geweten had.

De Secretaris van Naturellenzaken sprak ten sterkste in het voordeel van den Veearts, die, zijns inziens, de Kolonie duizenden ponden bespaard had. Een doctor kon niet altijd een drankje voorschrijven voor een mensch of dier dat op sterven lag, maar de Veearts had voorbehoedmiddelen van het grootste belang aan de hand gedaan.

De heer Venter trok zijn voorstel in ten gunste van dat van den heer Proctor, dat verworpen werd, en het Departement van den Veearts ging er door.

Het was bij elven, en Comité zoowel als Huis verdaagde.

DINGSDAG, 17 JUNIJ 1884.

VOORLOOPIG.

De heer Douglass had een petitie over een grondschenking in Griqualand West, en een van kleermakers die protectie verlangen.

De heer Robertson deelde mede dat hij zou voorstellen dat men iets meer dan 20 pCt. op zekere artikelen zou leggen waar het Comité voor de Middelen over zou moeten oordeelen.

LAND AAN ZOAR.

De heer Barry wilde weten of de Regering van plan was om het land aan Zoar aan het Zendelingsgenootschap aldaar gevestigd toe te staan. De Hottentots aldaar werden al te lastig ten opzigte van een boer in de buurt.—De Commissaris van Op. Werken zeide dat de Regering in de zaak zonder het Parlement kon handelen, maar dat er een klein bezwaar was omtrent het bestuur der plek. Dezelfde heer vroeg of men antwoorden van de Afdelingsraden had ontvangen op de circulaires gezonden over de grensscheidingen tusschen de afdeelingen. De meeste afdeelingen, zeide de Comm. van Op. Werken, hadden antwoord gezonden.

STEYNSBURG.

De heer Joubert wilde weten of de Regering geld voor de Magistratuur te Steynsburg op het bijvoegsel van de Begrooting wilde plaatsen. De Schatmeester Generaal antwoordde van neen. Zij zou het eerst doen als het bewezen was in het belang des lands te zijn.

OFFICIEREN TE KEMBERLEY.

Kapt. Brabant wilde weten of de officieren der Kol. krijgsmagt extra toelagen kregen als zij te Kimberley werkzaam waren. Het antwoord was: 10s. per dag.

VELDMAN.

De heer Hockley vroeg naar zekeren ruil van landerijen, waarbij Veldman een grooter stuk in Kentani zou krijgen dan hij aan de Regering zou afgeven. De Secretaris van Naturellenzaken zeide dat de ruiling aan Veldman geen ruimer land gaf, en dat zij nog niet kompleet was.

STOLSHOEK DAM.

De heer Des Vages vroeg wanneer de Regering aan Stolshoek Dam boomen ging planten. Men moest nu pijpen leggen, was het antwoord, maar was hiermede bijna klaar.

REGTSBEDEELING.

De Voorzitter zeide dat het wetsontwerp van den heer Joubert over de regtsbedeeling niet ingediend kon worden vóór zij in Comité behandeld was. De heer Joubert stelde dit laatste voor en noemde Donderdag als dag voor het Comité Generaal.

BULTFONTEIN.

De heer Wolf stelde voor om naar het regt dat de Londen en Z. A. Exploratie Maatschappij op de plaats Bultfontein had, een onderzoek te laten instellen door een Comité, bestaande uit den Kol. Secretaris en de HH. Merriman, Du Preez, Hill, Goch, Theron en den voorsteller.

De heer Merriman zeide dat als men dat toestond men ieders regt op zijn land twijfelachtig maakte. De voorsteller had geen redenen opgegeven maar vernomen van een stuk over de zaak waarin het eigendomsregt op uiterst verkeerde gronden werd aangetast. Hij betoogde dat de Vrijstaat het regt op de plaats gegeven en dat dit regt bij de overname des lands door Engeland, bekrachtigd was, en klaagde over de ongepaste redenering van den vroegeren Landmeter Generaal voor Griqualand West. Hij zag geen reden om het voorstel aan te nemen, en vond dit zelfs gevaarlijk.

De heer Wolf las een ander uittreksel uit het stuk voor, ten effekte dat het regt der Maatschappij op de plaats aan twijfel onderhevig was.

De heer Rhodes wilde het Comité alleen om informatie te krijgen, maar verzekerde vooraf dat er tegen het regt der Maatschappij weinig was in te brengen. Hij waarschuwde tegen inbreuk op land-eigendom.

De heer Stigant zeide dat men de Regering vragen moest of zij stappen in de zaak zou nemen.

De heer Barry sprak in dergelijken geest, maar de heer Joubert zag geen reden om niet over de zaak in Comité te gaan. Ook in de Kolonie werd somtijds lieden land afgenomen wat hun verkeerdelijk was toegekend.

Na nog een woord van den heer Wolf zeide de Voorzitter dat hij geloofde dat het voorstel niet in stemming kon gebragt worden.

GELIJKE REGTEN.

De heer Venter stelde voor gelijke regten aan Hollandsch en Engelsch aan de Spoorweg- en Telegraafdepartementen te geven.

De Comm. van Op. Werken zeide dat reeds twee jaren lang de twee talen aan Telegrafen gelijk stonden, en dat men bezig was met hetzelfde wat den Spoorweg betrof.

Voorstel ingetrokken.

HUWELIJKSWET.

De heer Wood verzocht zijn Wet tegen het huwelijk van Neven en Nichten te mogen indienen. Aangenomen. Tweede lezing op Woensdag.

KAPT. FRASER.

De heer Robertson stelde voor de petitie van Kapt. Fraser over zijn zaak met het Telegraaf kantoor te verwijzen aan een Comité. De heer Merriman was hiertegen, daar hij het er voor hield dat het inbreuk maakte op het regt der Regering.

Dit werd gevolgd door een nieuwe uiteenzetting van de redenen waarom Kapt. Fraser zijn ontslag had bekomen, en door de verklaring dat de man niets anders wilde dan een gelegenheid om te toonen dat hij zich niet misdragen had.

De Comm. van Op. Werken zou niet tegen het voorstel zich verklaren, maar zeide dat Kapt. Fraser naar eisch ontslagen was, maar scheen te willen dat men zekere andere kwesties naging. Aangesteld zou hij niet weder worden.

De heer Scanlen was van oordeel dat het bleek dat er voor het voorstel geen reden was. De zaak waar eigenlijk over geklaagd werd ging niet de Koloniale maar de Rijksregering aan.

De heer Laing wilde het Comité laten aanstellen, op grond dat het Hooge Geregtshof zijn zaak niet had willen behandelen, en hij dus geen gelegenheid had gehad zich van blaam te zuiveren.

Op een vraag van den Voorzitter gaf de heer Merriman een nadere inlichting over het gebeurde. De Voorzitter zeide dat het Huis geen regt had om een onderzoek in te stellen naar een zaak des Rijks.

De heer Robertson zeide dat Kapt. Fraser blijkbaar door de Kol. Regering ontslagen was om een zaak die, volgens den heer Merriman, tot het Rijk behoorde.

Aangenomen. Comité zal bestaan uit den Proc. Gen. en de H.H. Merriman, Walker, Tudhope, Innes, Barry en den voorsteller.

BELASTINGEN.

Op voorstel van den heer Jones werd een aantal maatregelen het tarief betreffende naar een Comité Generaal verwezen.

De heer Bergh kreeg verlof om in Comité Generaal een Wet op een Hondenbelasting in te dienen.

De heer Barry wilde een Comité Generaal hebben over verhooging van de belasting op ezels. Zijn voorstel en dat van den heer Jones zouden gisteren in Comité komen.

VERHUIZING VAN FINGO'S.

De heer Johnson, namens den heer Innes, stelde voor om stukken over een verhuizing van Fingo's uit Peddie te doen voorleggen. Goedgekeurd.

DUITSCHE IMMIGRANTEN.

Kapt. Brabant stelde voor petities van Duitsche emigranten in Oost Londen en Komgha aan een Comité te verwijzen. Comité te bestaan uit de H.H. Merriman, Dyer, Crosbie, De Smidt en den voorsteller. Aangenomen.

WETTEN.

De Wet op de Insolventie werd voor de eerste maal gelezen. De Proc. Generaal wilde de tweede lezing op morgen stellen, maar op raad van den heer Scanlen stelde hij ze een week later.

Een andere Wet die voor de eerste maal gelezen werd betrof de Naturellenlocaties.

NIEUWE PARLEMENTSHUIS.

De Commissaris van Openbare Werken stelde voor de heeren Sprigg, Stigant en Fuller als een Comité aan te stellen voor het nieuwe Parlementsgebouw. Goedgekeurd.

SCHOENENBELASTING.

Een voorstel over schoenenbelasting, van den Schatmeester-Generaal, werd aan het Comité voor de Middelen verwezen.

AVONDZITTINGEN.

Nu kwam het voorstel Joubert om Dingsdag en Donderdag avondzitting te houden, wat hij als bezuinigingsmaatregel aanbeval. Er konden drukten zijn die dit verhinderden, maar waarom zou men niet avondzittingen houden als er niets te doen was? Nam men zijn voorstel niet aan dan kwam de zitting niet ten einde.

De heer Fuller hoopte dat men eerst hiertoe zou overgaan als men het nieuwe Parlementsgebouw betrokken had. Hier was het niet uit te houden.

Het voorstel werd verworpen met 46 tegen 11 stemmen.

Tegen stemden de heeren Pearson, Upington, Robertson, Fuller, Warren, Wood, Brabant, Crosbie, Frost, Rhodes, Scholtz, Du Preez, Douglass, Hill, Nixon, Wolf, Proctor, Sauer, Scanlen, Rothman, P. J. du Toit, Johnson, Sprigg, Cornwall, Tudhope, Jones, J. de Wet, Hockley, M. J. Louw, Keyter, Van Heerden, Van der Walt, T. Louw, Rudd, Lewis, Walker, Van Zijl, Goch, De Villiers, Stigant, Hofmeyr, Merriman, Wiener, Barry en W. Ayliff.

Voor de heeren Venter, Oosthuizen, Van Rensburg, D. de Wet, Theron, A. H. du Toit, Nel, Du Plessis, De Vos, Joubert en De Waal.

ZONDAGSTREINEN.

De heer P. J. du Toit (Hollandsch) had een voorstel om de vraag of men de Zondagstreinen niet zou afschaffen, naar een Comité te verwijzen. Hij verwachtte dat een Huis dat een godsdienstig volk vertegenwoordigde en een godvruchtige en de gewetens eerbiedigende Koningin als heerscheres eerde, aan een kwaad een eind zou maken waar reeds 23 jaar, zoolang als er hier Spoorwegen waren, over geklaagd was. Gedurig werden er petities over de zaak naar Regering en Parlement gezonden, en ook nu lagen er ter tafel. Slechts wegens noodzakelijkheid en ter wille der barmhartigheid mogt men op de Sabbathsrust uitzondering maken, maar was er zulk een verschooning voor de Zondagstreinen? Hij wees aan hoe veel treinen er hier op Zondag liepen en hoe vele werklieden er daardoor op Zondag werkzaam moesten zijn, en achtte het noodig om na te gaan of er reden was hier een uitzondering op de Zondagswet te maken. Het Comité zou moeten bestaan uit den Commissaris van Openbare Werken en de heeren Merriman, Hofmeyr, Tudhope, Theron, De Vos en den voorsteller.

De Procureur-Generaal achtte het zeer bezwaarlijk om in een land waar men zulke lange reizen maken moest de Zondagstreinen af te schaffen, en in vele landen was er op Zondag meer passagiersvervoer dan in de week. Het goederenvervoer geschiedde reeds nu niet; althans kon men geen goederen op Zondag naar den trein zenden of er van daan krijgen. Men kon, zijns inziens, de zaak in het Huis afhandelen; maar wilde de voorsteller een Comité, dan zou hij zich hier niet tegen verklaren.

De heer Du Toit bleef bij zijn voorstel.

De heer Fuller zeide dat het stellig goed was om op Zondag zoo min mogelijk lieden aan het werk te hebben, maar daar er reeds zoo weinig mogelijk Spoorwegvervoer hier op Zondag was, waarom beperkte de voorsteller zich tot de treinen? Ging hij niet zelf in zijn kar naar de kerk? Hij zag geen nut in het Comité. Op de korte lijnen was op Zondag een vervoer dat ten deele voor kerkgaan diende; op de lange was bijna geenerlei vervoer.

De heer Wm. Ayliff geloofde dat het Comité toonen zou dat er niet meer treinen liepen dan noodig was; en daar men in het land voor een onderzoek scheen te zijn wilde hij dat men het Comité toestond.

De heer Van Rensburg (Hollandsch) was voor het Comité. Hij had niets tegen het vervoer op lijntjes als de Wijnbergsche, die voor het Kerkgaan dienden, maar was tegen het loopen der treinen uit P. Elizabeth naar de Kaapstad op Zondag.

De heer Wiener zeide dat dit met de mailstoombooten in verband stond.

Voorstel aangenomen.

TRAKTEMENTEN.

Iets over vieren ging men over tot de orders van den dag, en wel vooreerst werd het debat hervat over de vermindering van de hoogere traktementen der landsbeambten. De heer Van Rensburg zeide dat men gesproken had van kosten die men door invoering van Hollandsch aan de Hoven zou veroorzaken, maar het voorstel daartoe werd niet met dit doel voorgesteld. Hij was voor bezuiniging, en vele arme lieden die geen £100 te verteren hadden en hun kinderen den mond openhouden moesten waren er slechter aan toe dan de beambten en kregen later, als zij oud werden, geen pensioen.

De heer A. B. de Villiers (Hollandsch) zeide dat iedereen thans moest besparen om de slechte tijden, want zulke tijden had men nooit gehad. Nu men in goede tijden de traktementen der beambten verhoogd had moest men thans ten minste een tijdelijke bekorting. Hij sprak weder over den prijs der bloemkool, die men thans voor twee oulap kon krijgen, en logies en alles was goedkooper dan anders; en kon men dus beter dan anders bezuinigen.

De heer Wiener zeide dat tusschen Protectie en bekorting de beambten het slecht genoeg hadden. Protectie maakt de dingen goedkooper, antwoordde de heer De Villiers.

De heer Neethling was tegen een tijdelijke maatregel, en vroeg of iemand in het Huis ooit een Magistraat gezien had die te veel betaling kreeg. Verminderde men de traktementen der landsbeambten dan kreeg men er geen goede meer. Daarentegen was het zeer geraden om beambten af te schaffen. Hij achtte bezuiniging in dien zin zeer mogelijk.

De heer Stigant had een amendement waar bij de Regering ernstig verzocht werd om op de beambten te bezuinigen. Hij maakte aanmerking op de betrekkelijk hooge traktementen die jonge lieden, pas in 's lands dienst, trokken. Het Huis intusschen kon zich met bijzonderheden van zulke zaken niet inlaten. Voorts trad hij nog in een aantal reeds vroeger aangewende redeneringen.

De heer Theron (Hollandsch), schoon eerst sterk voor het voorstel Louw, had thans ingezien dat het beter was om voor het amendement te stemmen dat tot vermindering van beambten zou leiden.

De heer Wm. Ayliff waarschuwde tegen het verminderen van traktementen van beambten die, terwijl zij op bevordering wachtten, een talrijk kroost verwekt hadden; maar wel was hij er voor om de beambten wat meer en langer te laten werken.

De heer De Vos (Hollandsch) had een amendement ten effekte dat men eerst boven £500 de traktementen zou moeten bekorten. De beambten die tot £2,000 trokken zouden zelve er niet tegen hebben om iets van hun overvloed af te staan. Hij wilde 5 pCt. van £500 tot £750, 10 van £750 tot £1,000 en 15 pCt. van hoogere traktementen.

De heer De Waal (Hollandsch) was er tegen om traktementen te verminderen, maar wist zeer goed dat men te veel beambten en bij hen allen te weinig kennis had. Hij wilde tevens dat de Regering zorgde voor beleefdheid van den kant der beambten, die thans, ten minste aan de spoorwegen, zoo buffelachtig mogelijk waren. Hierover rees een algemeene klagt uit het land op. Hij deelde mede hoe een stationschef hem eens belet had zijn ontbijt in de wachtkamer der dames, schoon er geen enkele dame was, te nuttigen. Het was de pligt der Regering om die grieven van het publiek te verhelpen. Hij zou voor het amendement Laing stemmen.

De heer Barry zeide dat de heer De Waal den stationschef had kunnen en moeten aangeven. Men riep om bezuiniging, en daar was hij het mee eens, maar hij wilde niet dat de Regering haar woord verbrak tegenover de beambten door de traktementen te besnoeijen. Hij sprak in den zin van het amendement Laing (vermindering der beambten en vermeerdering van het werk van elk hunner).

De heer Fuller ried den heer M. J. Louw om zijn voorstel in te trekken, en zeide, met het oog op het amendement De Vos, dat men te hooge traktementen met nog minder goed gevolg kon bekorten dan de lagere, want de houders der hoogere hadden in den regel families. Als men aan het besnoeijen der traktementen ging zou men geen ordentelijke lieden meer als landsbeambten krijgen.

De heer Hofmeyr was tegen het voorstel Louw en het amendement De Vos. Wilde men, om de goedkoopte of om de slechte tijden besnoeijing, dan moest men deze overal op denzelfden voet doen plaats hebben. Dat men in 's lands dienst trad, dat was juist omdat men zekerheid had van zijn traktement, al was het dan ook laag, en de Regering zou hare belofte verbreken als zij het kortte. Welk een geroep zou er niet opgaan als een gemeente een predikant zou willen minder geld geven als de tijden slecht waren. Beter ware het bij de Wet om, als er nieuwe beambten gekozen moesten worden, die traktementen te verminderen die werkelijk wat hoog waren.

De heer Laing verhaalde van een Civielen Commissaris die gezegd had gaarne een zijner twee klerken te zullen missen, mits zijn traktement niet besnoeid werd. Zijn amendement zou strekken om duurzame bezuiniging te bewerken.

De heer Ohlsson betoogde dat alles duurder werd, en dat hij dus tegen het voorstel Louw moest zijn.

De heer Venter (Hollandsch) sprak in den zin van het amendement Laing, en gaf zijn vertrouwen te kennen dat de Regering in dien zin zou handelen.

De Schatmeester Generaal zeide dat de Regering tegen het voorstel Louw was, want het was een belasting op enkele personen gelegd. Een zoo verregaande maatregel als deze was nog niet benoodigd. De Regering zou echter gaarne in den zin van het amendement Laing handelen, en hij geloofde dat zij in het reces heel wat bezuiniging tot stand zou kunnen brengen. Zijn taak zou zijn als hij aanbleef, om zich aan bezuiniging in het reces te wijden. Geen aangename taak was dit, maar het was zijn pligt, en hij geloofde dat aanneming van het amendement Laing de Regering hierbij zou helpen.

De heer Scanlen zeide dat de Civiele Commissarissen order hadden om zoo min mogelijk klerken te hebben, en dat het noodig was om te weten welke Civiele Commissaris toch, zoo als de heer Laing gezegd had, bleek een klerk te kunnen missen. Het publiek was intusschen in den regel voor vermeerdering van beambten, en de heer Sprigg was vroeger juist in dit vak werkzaam geweest.

De heer M. J. Louw repliceerde met te zeggen dat de Regering tot dus ver nog niets bezuinigd had, en dat hij voor zich menigten van bezuinigingen kon aanwijzen. De beambten in de Transkei, de officieren der krijgsmagt, de beambten aan den Spoorweg waren veel te talrijk. Ook op onderwijs kon veel bezuinigd worden, zoowel als op politie, zijnde de dienders veel te hoog bezoldigd. Op hoop van beter trok hij zijn voorstel in, ten gunste van het amendement Laing.

Ook de heer De Vos trok zijn amendement in. Het amendement Laing, zoo als het gesecondeerd was door den heer Stigant, werd aangenomen.

DE BEGROOTING.

Nog een groot half uur was over om aan de Begrooting te wijden. Het eerst kwam de plaats Leeuwfontein, maar vooraf deed de Comm. van Op. Werken een mededeeling ten effekte dat hij zich den vorigen dag niet vergist had met zekere opgaaf omtrent het Immigratiefonds.

De heer Merriman zeide dat als de Comm. van Op. Werken de zaken nader onderzocht hij bevinden zoude dat er minder geld was dan hij thans meende.

De Schatmeester Generaal zeide dat er onderzoek gedaan moest worden naar het verschil tusschen de opgaaf van zijn kantoor en dat van den Comm. van Op. Werken. Hieraan knoopte zich een woordenwisseling van eenigszins persoonlijken aard, maar zeer bedaard, tusschen de H.H. Sprigg en Rhodes vast, en daarmede liep de zaak af.

De heer Barry zeide over Leeuwfontein dat hij voorspeld had dat het aankoopen der plaats tot niets goeds zou leiden, en ried ze zoo spoedig mogelijk te verkoopen. Den Veearts wilde hij nu en dan in het Westen zien. Boeren wisten zelve heel wat van veeziekten, maar konden niet al het onderzoek instellen waar de Veearts tijd voor had.

De heer Merriman gaf een schildering van het leven van reizen en onrust waar de Veearts toe veroordeeld was. De heer Stigant vond intusschen dat men over den Veearts niet meer praten mogt.

De heer Wm. Ayliff was vroeger een groot voorstander van het plan van Leeuwfontein geweest, maar wilde het thans liever laten varen. Het plan had intusschen daarom niet beantwoord omdat de Veearts er langer niet had kunnen wezen, want nu eens had bokziekte, dan weder roodwater hem weggeroepen.

De heer Laing zeide dat het plan van Leeuwfontein zeer goed was geweest, en alleen daarom niet beantwoord had omdat de Veearts weg moest; maar hij zag heel goed in dat het Comité geen geld voor het aanhouden der plaats zou bestemmen. Bij den verkoop der plaats zou de Regering geen verlies lijden.

De heer Proctor herinnerde dat ook hij tegen Leeuwfontein geprofeteerd had.

Leeuwfontein aangenomen, net toen de heer Johnson er over spreken wilde.

Nu kwam de Waterbouwkundige Ingenieur, en de heer M. J. Louw vroeg of van zijn traktement en toelagen niet geknipt kon worden. Niets, zeide de Commissaris van Open. Werken, omdat er telkens aanvragen waren om besproeijing, en dit was maar goed ook. Het traktement van den Ingenieur kon niet verminderd worden, tenzij men hem een pensioen wilde betalen.

De heer Barry kon niet inzien dat de heer Gamble veel goed gedaan had. Er was geen geld voor besproeijingsplannen, en men kon iemand niet betalen die geen werk deed. De waterbouwkundige ingenieur was in zijn opinie een voorwerp van weelde.

De heer De Waal betoogde, met het oog op het Molteno Reservoir, dat de heer Gamble niet al te goed beantwoord had, terwijl de heer Merriman op zijn bank zich van ergernis zat te verbijten. Als de man, zeide de heer De Waal, het Molteno Reservoir verknoeide kon hij meer verknoeijen.

De heer Pearson zeide dat het niet behoorlijk was om aanvallen op beambten te maken, maar de Voorzitter was van oordeel dat de heer De Waal kon voortgaan.

Nadat de heer De Waal geëindigd had zeide de heer Merriman dat het nergens naar leek om aanmerkingen te maken op den heer Gamble als deze zich niet kon verdedigen. Hij zelf gaf een verhaal van het gebeurde met het Reservoir, maar het was tijd om weg te gaan, en het Comité werd dus verdaagd, gelijk ook het Huis.

WOENSDAG.

PETITIES.

De heer Robertson had een petitie over een onderzoek door een Commissie, en de heer Theron een aantal, waarvan een om het geven van gevolg aan de aanbevelingen der Commissie voor de Nijverheid, en de andere over de gewone Bonds-onderwerpen.

HOLLANDSCH.

De heer Venter vroeg of de Wetsontwerpen niet in het Hollandsch vertaald konden worden. Het zou duur kosten, zeide de Voorzitter. De heer Venter zal over de zaak een voorstel doen.

DE HEER FIELDING.

De heer Douglass had een voorstel om onderzoek te doen naar het pensioen van den heer R. Fielding, vroeger Magistraat te Middeldrift, welk onderzoek hij aan een Comité wilde doen opdragen, bestaande uit de H.H. Wm. Ayliff, Fuller, Dyer, Tudhope en den voorsteller.

De Secretaris van Naturellenzaken zeide dat zijn voorganger alle mogelijke consideratie ten opzigte van den heer Fielding gebezigd had, maar dat de Regering niet tegen een Comité was.

De heer Sauer zeide dat de vraag daarop neer kwam of men al dan niet de jaren moest meêtellen die de heer Fielding in Britsch Kafferland, vóór de aanhechting, gediend had. Ook hij had niet tegen een Comité, en geloofde dat het goed zou doen.

Aangenomen.

SCHAPENDIEFTE.

Het Comité Generaal over de Wet op de Schapendiefte volgde. Toen art. 3 voorkwam, waarbij de kats tot vast strafmiddel verklaard werd, zeide de heer Innes dat hij die straf slechts dan wilde zien toepassen als de Magistraat dit wilde, en verklaarde dat hij schapenstelen niet zoo erg als diefstal met inbraak vond. Hij stelde een amendement in den zin van het gesprokene voor.

Sir T. Scanlen gaf zijn hoop te kennen dat men dit amendement aan zou nemen, want dat de gedwongen kats niet helpen zou, en dat alleen het bezigen van meer politie aan veediefte een eind kon maken. Als men de dieven niet pakken kon dan had men er niet aan om de kats hun tot straf te geven. Hij voorzag van de aanneming der Wet dat de jury, uit vrees voor de toepassing der straf, niet ligt iemand schuldig zoude kennen. Voorts toonde hij aan dat de Magistraten reeds nu de kats mogten toepassen, en hadden zij nog meer magt die men scheen te meenen dat hun niet toekwam, zoodat hij de tegenwoordige Wetten in allen deele genoeg achtte. Hem speet het dat de Wet de tweede lezing was doorgekomen, en dat de Regering het over de zaak niet eens was geweest.

De heer Barry zeide dat als de Magistraat de straf slechts mogt opleggen zij niet opgelegd zou worden. Zelfs de kleurlingen in zendingstations wilden dat men de kats tegen veediefte verpligtend maakte; en hij zelf geloofde dat geen jury een blanke vrij zou spreken om hem niet met de kats te laten krijgen. Een ander kwaad was het dat de boeren als hun eigen speurders moesten handelen a's er vee van hen gestolen werd. Kreeg men echter een dief dan moest hij met de kats hebben. Zoo als het thans ging leefden vele kerels van niets anders dan schapenstelen.

De heer Laing bestreed de redevoering van den heer Innes, op grond dat een boer veel erger door veediefte dan een koopman door inbraak leed, en zeide daarna dat het doorgaan van de tweede lezing der wet daaraan te wijten was dat het kwaad dat de wet verhoeden moest algemeen en drukkend was. Magistraten gaven geen lijfstraf omdat de Regters dan hun vonnissen casseerden, maar die in de Transkei, die niet onder de Regters stonden, pasten de kats met het beste gevolg ter wereld toe. Hij las verscheidene brieven voor over de zaak tot hem gerigt, alle in het voordeel van de kats. Voorts wees hij op leemten in de bestaande wet, en zeide hij dat als men niet met de kats hebben wilde men zich eenvoudig van stelen onthouden moest, en dat hij overtuigd was dat jury's onder de wet naar eisch zouden handelen. De straf moest terstond op de veroordeeling volgen, wat thans niet geschiedde. Den heer Innes wenschte hij toe dat in zijn huis tweemaal 's avonds werd ingebroken en dan zou hij wel tot de kats bekeerd worden.

De heer Vintcent zeide dat de kwestie was of Regters en Magistraten al dan niet gehouden zouden zijn om de kats in elk geval toe te passen. Hij wees er op dat de regtsgeleerde raadsman tegen de wet was, en vroeg waarom Magistraten die de kats een goede straf achtten, ze niet toepasten. Met al die wetgeving deed men niet veel goed, en een Magistraat die tegen de kats had, zou niet ligt iemand veroordeelen als hij wist dat hij ze moest opleggen.

Kapt. Brabant zeide dat de reden waarom vele wetten niet goed werkten daaraan lag dat als er een nieuwe Regering optrad zij ze niet toepastte. Hij haalde het voorbeeld der locatiewet en van het brandmerken van het vee aan, en zeide dat Magistraten de wetten niet naar eisch toepasten als zij wisten dat de Regering er tegen had. Hij zou, schoon met tegenzin, voor de kats stemmen.

De heer A. B. de Villiers (Hollandsch) zeide dat de politie veel minder goed deed dan Sir T. Scanlen beweerd had, en gaf een schildering van den staat van zaken zoo als hij thans was. De kats deed zeer, en voor zeer krijgen was men bang. Magistraten handelden in den regel naar den zin der negervrienden als dezen aan het bewind waren.

De heer Douglas sprak over het bezwaar van het schapenstelen, waar zijns inziens niet genoeg tegen gedaan werd, vooral door de Magistraten. In dit land kon men niet sekuur zijn van den dief te krijgen, en daarom moest men met zware straffen hen bang maken. Door de kats was het stelen met wurging in Engeland afgeschaft, en hij wilde de kats ook hier, maar hij wilde er tronkstraf bij, en stelde in dien zin een amendement voor, wat tevens de kats tot het mannelijke geslacht beperkte, en de kats niet verpligtend maakte. Vooral rijke en getrouwde Kaffers vonden het vervelend om lang in den trok te zitten, want dan raakten hun vrouwen en beesten weg.

De Procureur-Generaal verklaarde daarom tegen de Wet te zijn omdat hij de vrijheid der Magistraten niet te zeer wilde laten beperken, maar achtte het volstrekt niet verkeerd dat er in zake een Wet door een ander lid ingediend de Ministers niet allen dezelfde lijn trokken. De Wet van den heer Laing was overigens niet strenger dan die op den Diamanthandel, en had een dergelijke strekking, nl. om aan een heerschende misdaad voor goed een eind te maken. Hij vond het te erg om aan één man het regt te geven om zonder revisie iemand met de kats te laten geven. Van de toespraak van den heer Douglass wilde hij niet zeggen dat zij mal, maar dat zij het tegenovergestelde van wijs was. Er waren Magistraten genoeg die voor de kats waren, en dat anderen dit niet waren, dat was geen reden om de vrijheid van alle Regters en Magistraten te benemen. Hij zou de Wet ten einde toe bestrijden.

De heer Merriman zeide dat de straffen onder de Diamantwet de regterlijke overheid niet dwongen om steeds dezelfde straf toe te dienen, en dat die Wet en de aanhangige volstrekt niet gelijk stonden. Het kwaad te Kimberley was dat schurken, die zich self zoo min mogelijk waagden, andere onwetende lieden tot schurkerij afrigtten. Hij achtte een I.D.B. een veel grooter schurk dan een schapendief. De kats was niet in alle gevallen een afdoende straf, en toen men in Engeland schapendieven aan de galg hing was er meer veediefte dan thans. Hij vroeg den Proc. Generaal of hij de Wet, als zij doorging, zou goedkeuren en publiceren, en deze zeide van ja.

De heer Barry zeide dat als men niet meer tegen schapendiefte deed dan thans, de boeren de schapendieven zouden dood schieten. Dat de heer Upington tegen de Wet was en de heer Sprigg er voor, dat kwam daarom dat deze wel en gene niet schapenboer geweest was.

De Secretaris van Naturellenzaken zeide dat hij in alle regtskwesties den Proc. Generaal zou volgen, maar niet in alle andere kwesties die voorkwamen, en de aanhangige kwestie was een waar hij zeer goed over kon oordeelen, want zij was van geheel praktischen aard.

De heer Laing zeide dat hij zich aan het beginsel der Wet zou houden, maar dat hij er niet tegen had om een uitzondering te maken voor iemand die slechts door honger tot schapendiefte gedwongen was.

De heer Leonard was van oordeel dat zulk een amendement onmogelijk en niet sprakticsh was.

De heer Sauer ontkende dat de vorige Regering de Locatiewet, door hare voorgangster gemaakt en in werking gebragt, buiten werking gesteld had. De Voorzitter wilde een eind aan zijn betoog maken door te verklaren dat de Locatiewet niet aan de orde was, maar de heer Sauer ging er meê voort, en verklaarde later dat hij tegen het artikel zou stemmen als het niet gesecondeerd werd.

De heer Ohlsson stelde als amendement voor om eerst bij de tweede veroordeeling de kats verpligtend te stellen.

De heer De Plessis (Hollandsch) verklaarde zich voor het artikel, en gaf zijn hoop te kennen dat de leden zich niet zouden laten afschrikken om naar hun eigen oordeel te stemmen.

De heer De Vos (Hollandsch) zeide dat hij, als art. 3 niet gewijzigd werd, er niet voor zou stemmen.

De heer Joubert wist uit eigen ondervinding met zijn volk dat de kats een uitstekend geneesmiddel tegen schapendiefte was. Hij zou voor het artikel stemmen.

De heer Lewis sprak tegen de kats en tegen een aantal der argumenten ten faveure er van voorgebragt.

De heer Innes zeide dat de Wet niets anders dan klaswetgeving was, want dat men de kats alleen wilde omdat Naturellen ze krijgen zouden. Frauduleuze insolventen zou niemand met de kats willen straffen, maar men rekende de Naturellen beneden de blanken te staan.

De heer Frost zeide dat de heer Innes zoo sprak omdat hij door Naturellenstemmen gekozen was, en dat hij thans erkende dat het voornamelijk Naturellen waren die aan schapendiefte deden. Hij voor zich zou de Wet zeer gaarne op blanken zien toepassen, en hij ontkende ten sterkste dat ooit een man schapen gestolen had uit honger. Dit was malligheid; bij de boeren kon iedereen die honger had kost krijgen als hij er om vroeg. Het was het groote bezwaar voor de boeren dat hun schapen zoo ligt gestolen konden worden, en in de meeste gevallen stal men ze om vrouwen te koopen. Dit was het geval met de kiezers van den heer Innes, en daarom was deze zoo teergevoelig op het punt. In het Westen stal men enkele schapen om ze op te eten; aan de grenzen bij menigte om zich te verrijken. Hij zag geen reden waarom de boeren niet evenzeer beschermd zouden worden als de diamanthandelaars. Verreweg de meeste Magistraten bedankten er voor om de kats toe te passen, en daar moest een eind aan komen. Wie ze wel toepasten slaagden er in om schapendiefte zeer te doen afnemen.

De heer Jones zeide dat de Wet sloeg op iemand die in de Kaapstad op straat een schaap of bok stal. (O, o!)

De heer Fuller beweerde dat de heer Laing bitter weinig bewijzen ten gunste van zijn Wet had bijgebragt, en dat het niet ging om te oordeelen naar hetgeen de een of andere boer ondervonden had. Als er een slecht jaar was werd er meer gestolen dan anders, en dit was, zijns inziens, een bewijs dat men wel degelijk uit honger schapen stal. Hij had op het hoogst mogelijk gezag vernomen dat men door de kats geen veediefte meer dan door andere straffen onderdrukken kon. Het zou slecht zijn om een Wet als deze aan te nemen, want even als het beter was dat twintig schuldigen ontsnapten dan dat één onschuldige veroordeeld werd, en evenzoo twintig te zacht te straffen dan één te hard en wreed.

De hr Laing zeide dat als hij bewijzen voor zijn Wet zou moeten brengen hij het Huis wel drie maanden kon bezig houden, en weersprak verder de argumenten van den heer Fuller. Hij ontkende dat er klaswetgeving in de Wet was.

De heer Leonard beweerde dat de Wet van den heer Laing, ook al werd de kats niet verpligtend gesteld, toch strenger zou zijn dan een der thans bestaande Wetten. Hij nam verder de verdediging van den heer Innes ter hand.

De heer Goldschmidt zeide dat als men de kats bezigde tegen Naturellen om ze van veediefte af te schrikken, men dit deed omdat men dat het beste middel in hun geval achtte, terwijl voor frauduleuze insolventen zulk een straf minder deugde. Hij was echter van oordeel dat er dikwijls schapen gestolen werden uit honger, en wilde de vrijheid der Magistraten niet beperken. In den winter had men andere straffen noodig dan 's zomers. Hij was tegen het artikel, en geloofde dat als een Magistraat een al te groote negervriend was men zich hierover tot de Regering moest wenden.

De heer Merriman vroeg of deportatie geen goede straf voor veediefte zou zijn. Hij wilde de schapendieven naar Walvischbaai vervoeren, en dat zou de Naturellen raak bang maken.

De heer Johnson zag geen ander middel tegen de veediefte dan het plan van den heer Laing.

Het amendement Ohlsson werd het eerst ter stemming gebragt, en verworpen. Het amendement Douglass, over het mannelijk geslacht, ging er door. Het amendement Jones werd feitelijk verworpen, met 38 tegen 30 stemmen, door aanneming van het woord in het artikel.

Voor stemden de heeren W. Ayliff, Brabant, Barry, Crosbie, Des Vages, Dempers, D. N. de Wet, J. A. de Wet, A. B. de Villiers, P. J. du Toit, A. H. du Toit, Du Plessis, Frost, Hill, Hofmeyr, Joubert, Johnson, Keyter, M. J. Louw, Laing, T. Louw, Le Roex, Nel, Nixon, Robertson, Rothman, Scholtz, Sprigg, Theron, Venter, Van der Walt, Van Heerden, Van Zijl, Wood, Wiener, Warren, Walker.

Tegen, de heeren Cornwall, Douglas, Dyer, De Vos, J. I. De Villiers, Du Preez, Fuller, Goldschmidt, Goch, Innes, Jones, Lewis, Leonard, Manuel, Merriman, Marais, Oosthuizen, Ohlsson, Proctor, Pearson, Rhodes, Rudd, Sauer, Stigant, Scanlen, Tudhope, Upington, Van Rensburg, Vintcent, Wolf.

Nu kwam de Proc. Generaal met een amendement voor den dag om het duidelijker te maken dat de helers gestraft zouden worden. Aangenomen.

De heer Jones sprak op nieuw tegen het artikel, en werd weersproken door den heer A. H. du Toit (Hollandsch).

Nadat nog een formeel amendement van den Proc. Generaal er door was gegaan, stelde de heer Wm. Ayliff er een voor waarbij de schuldigen beboet zou kunnen worden in plaats van andere straffen. Hierover voerde de heer Vintcent het woord, die het plan afkeurde, en ook de heer Laing achtte het onraadzaam. Het bleek dat de heer Wm. Ayliff bedoelde de kats te houden maar de boeten in plaats van tronkstraf te stellen, en op raad van den Proc. Generaal trok hij zijn amendement in.

Het artikel werd daarna aangenomen met 39 tegen 22 stemmen.

Voor stemden de heeren W. Ayliff, Brabant, Barry, Crosbie, Des Vages, Douglass, D. N. de Wet, J. A. de Wet, De Waal, A. B. de Villiers, P. J. du Toit, A. H. du Toit, Du Plessis, Du Preez, Frost, Hill, Hofmeyr, Joubert, Johnson, Keyter, Laing, T. Louw, Le Roex, Nel, Nixon, Oosthuizen, Proctor, Robertson, Rothman, Scholtz, Sprigg, Theron, Venter, Van der Walt, Van Rensburg, Van Heerden, Van Zijl, Wood, Walker.

Tegen, de heeren Bergh, Cornwall, Dyer, De Vos, Fuller, Goch, Innes, Jones, Lewis, Merriman, Pearson, Rhodes, Rudd, Sauer, Stigant, Scanlen, Tudhope, Upington, Vintcent, Wiener, Wolf, Warren.

In art. 4 werd een wijziging gebragt waarbij alleen mannelijke jeugdige veroordeelden met lijfstraf konden gestraft worden. De heer Laing wilde 16, de heer Dyer 18 als laagste ouderdom stellen van die onder dit artikel vielen, maar eerstgenoemde trok zijn artikel in, en 18 jaar ging er door. Op voorstel van den Procureur-Generaal werd voor dezen de rotting in plaats van de kats gesteld. Het artikel zoo als het gewijzigd was, ging er door.

Op art. 5, over het vrijstellen van hen die door een docter ongeschikt worden bevonden om de kats te krijgen, had de heer Douglass een amendement om de vrouwen er in te halen. Hier werd de gek meê gestoken, en de heer Douglass maakte, bij het verdedigen er van, een ordentelijk gek figuur. Het artikel ging er door.

De Procureur-Generaal stelde een nieuw artikel voor, waarbij een Magistraat of Regter gemagtigd werd om, bij verzachtende omstandigheden, de uitvoering van het vonnis uit te stellen en den Gouverneur om wijziging te vragen.

De Procureur-Generaal stelde daarop, in overleg met den heer Laing, verdaging van het Comité Generaal voor. Aangenomen; hervatting op Woensdag.

HOLLANDSCH IN DE GEREGTSHOVEN.

Daarna was de tweede lezing der Wet op de Hollandsche taal in Geregtshoven aan de orde. De heer Venter (Hollandsch) stelde ze voor met er op te wijzen dat het niet gemakkelijk was om overal op eene gelijkstelling van Hollandsch en Engelsch in te voeren, en hij had zich daarom bepaald tot de zaak der Geregtshoven. Juist daar was het voor een Hollandsch-sprekend Afrikaner het hinderlijkste dat hij en zijn taal achter moesten staan. Zij moesten thans agenten gebruiken die zij anders welligt niet noodig hadden, en zij werden altijd achtergesteld door de lieden van het Hof bij hen die Engelsch spraken. Zijn Wet was uiterst gematigd, daar zij slechts toeliet om zich aan Hoven van de Engelsche taal te bedienen. Er waren reeds veel petities over de zaak ingediend, en hij rekende op ondersteuning van het Huis.

De heer Joubert stelde verdaging van het debat tot den volgenden dag voor, en wel omdat er bijna niemand aanwezig was. De zaak werd echter zoo beslist dat men nog vóór zessen tot 8 ure uiteenging.

CORRESPONDENTIE.

[WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.]

MENEER RHODES.

Aan den Redakteur.

Meneer,—Kan jij ver mij tog sêg wie is die meneer Rhodes die zoo permantig ver hom hou in die Parlement, en zoo min denk van die ander Parlements-heeren. Die ander dag het hij mos gezeg dat meneer Schermbrucker nie en goeije en bekwame Commissaris van Kroonlanden, ens., kan wees nie, omdat die meneer een keer en afslager was, en eergister zeg hij mos weer dat meneer Venter niks weet nie van schape, omdat hij en winkel hou. Nou hoe kom kan meneer Rhodes dan praat oer ander dinge dan diamante, want soo ver als ons weet was hij maar net en diamantgraver gewees; waar het hij dan geleer om Schatmeester Generaal te wees, tog nie in die diegers kamp nie.

Ik was net blij om te sien hoe lekker meneer Upington en Venter die klein meneertje op zijn plek gezit het.

Voor ik uitschei wil ik meneer Rhodes aanraai om die ouwe spreekwoord goed te leer: Veeg eerst voor jou eige deur schoon.

BOER.

DE KINDERHARP.

Aan den Redakteur.

Mijnheer.—De commissie door de Synode aangesteld om de Kinderharp aan Gods Woord te toetsen, mag ook nog wel op iets anders letten, namelijk op den vreeselijk kleinen druk waarin dit boekje thans onzen kindertjes in handen gegeven wordt. Kleine bijbeltjes, kleine gezangboeken zijn al erg genoeg; maar de lettertjes waarin de Kinderharp nu *te Londen* gedrukt is, zijn zoo klein dat de beste oogen noodwendig bederven moeten. Het is een schande, eene onverantwoordelijke schande arme kleine schaapjes, die naauwelijks lezen kunnen, zoo te kwellen en het gezigt te bederven. Ik begrijp dat het gedaan is om het boekje *goedkoop* te verspreiden; maar mag men ter wille van een paar pence de kinderen blind maken? Waarom kon zulk een boekje met versjes niet hier in Afrika gedrukt worden? Als de oplaag maar groot genoeg is zijn de onkosten van drukken waarlijk zoo veel niet. Als huisvader, als lidmaat der Ned. Ger. Kerk en als kindervriend teeken ik protest aan tegen het te Londen gedrukte, borgterig, kleine Kinderharpje.

PATERFAMILIAS.

Kerkbode, Patriot en andere Hollandsche bladen gelieven over te nemen, opdat de zaak behoorlijk onder de aandacht komt; en van al die blindheid veroorzakende Kinderharpjes een vuurtje kan gemaakt worden—hoe eerder hoe liever.

BELASTING OP VOORRAAD.

Stellenbosch, 17 Junij 1884.

Aan den Redakteur.

Mijnheer,—G. J. K. eischt in zijn brief, in uwe uitgave van ll. Zaturdag verschenen, dat er geen accijns op brandewijn in voorraad moet komen, omdat daardoor op brandewijn van de druif of andere materialen gestookt, waarop reeds 1s. per gallon betaald is, weer accijns zal moeten betaald worden. Maar hij zegt terzelfder tijd, "deze brandewijn competeerde gelijkelijk in de open markt met brandewijn onder dezelfde akte geheel vrij gestookt, want de kooper van den belasten brandewijn deed zulks *alleen wanneer hij vond dat hij kon competeeren met den vrijen.*" Gevolgelijk kost eenige brandewijn in het laatste jaar gestookt niets meer dan brandewijn van den wijnboer die nog zal moeten verstookt worden, welke laatste dan, indien K. zijn zin krijgt, met de nieuwe accijns er op zal moeten competeeren met 's handelaars brandewijn zonder accijns. Dit is volgens K.'s eigen brief, en hij zelf groote stoker en brandewijnhandelaar zijnde weet er natuurlijk alles van.

WIJNBOER.

DE NORMAALSCHOOL.

Aan den Redakteur.

Mijnheer,—Bij het lezen van het verslag der curatoren van de Normaalschool, gepubliceerd in de *Kerkbode* van 23 Mei, riep ik onwillekeurig uit: Ach, wat al moeite om zulk eene noodzakelijke inrigting onzer kerk voor intuimelen te bewaren! Terwijl de vraag over het al of niet wenschelijke van verplaatsing in de Kaapstad besproken werd, was de Hollandschgezinde Ds. A. Louw (want wie zou men ook anders hebben *durven* sturen?) bezig om in den Vrijstaat voor die school te kollekteren. Wat is de oorzaak toch dat de Normaalschool der Ned.Ger. Kerk zoo sukkelen moet? Antwoord: ten gevolge van de *eigenwijsheid, of* zoo gij wilt *Engelschgezindheid* van sommigen en omdat men niet luisteren wilde naar hen die het met de stichting wel meenden; die er, ja, goed Engelsch, maar het Hollandsch, de moedertaal, de taal der kerk, als de hoofdtaal onderwezen wilden hebben. Ik ben er vast van overtuigd, had men bij de oprigting dien weg ingeslagen, en was er dan een beroep op onze Hollandschsprekende bevolking gedaan, om zulk eene school, waar de moedertaal de hoofdtaal zou zijn, te steunen, dan zou de Normaalschool thans in bloeijende omstandigheden verkeeren. Toegegeven dat er nu, na veel gehaspel en bitteren woordenstrijd, meer aan het Hollandsch gedaan wordt dan vroeger, is en blijft die taal toch maar steeds eene bijzaak; en zoolang dit voortduurt verwacht ik geen duurzame verbetering. Bij het ontwaakt nationaliteitsgevoel en de daarmede gepaard gaande herleving der moedertaal, meen ik, is er *nog* kans om de Normaalschool te redden; maar dan moet de Hollandsche taal de eereplaats aangewezen worden die haar bovenal in zulke eene inrigting regtmatig toekomt. Probeer dit en zie of de Normaalschool dan niet de bloeijendste inrigting van onderwijs in Zuid Afrika zal worden!

WELGEMEEND.

MALMESBURY
EXECUTEURSKAMER EN VOOGDIJMAATSCHAPPIJ
Opgerigt 4 October 1864.
Ingelijfd bij Acte van het Parlement,
Ter Administratie van Eigendommen, Boedels, enz., enz., enz.

DIRECTEUREN:
De WelEd. Heer H. G. GREEFF, Voorzitter
" " " THOS. A. J. LOUW, LWV
" " " J. S. F. GOUS.
" " " B. WETHMAR.
" " " TOBS. C. LOCHNER.
" " " N. E. SCHONBERG, MD
" " " D. J. ACKERMANN, Sr.
" " " W. F. DUCKITT.
" " " P. J. BESTBIER.

Auditeuren:
Marths. Smuts, Jr.; J. H. Cosnett.
A. G. WATERMEIJER, Secretaris.

Agenten voor de "Mutual" Levensassurantie en "De Protecteur" Brandassurantie Kantoren.

Westelijke Provincie Bank
PAARL.

Nominaal Kapitaal, ... £50,000
Opbetaald Kapitaal 30,000
Reservefonds, ... 26,000

DIRECTEUREN:
De WelEd. Heer J. J. PROCTOR, LWV., Voorz.
— T. ROOS, Sr.
— D. G. HORAK.
— I. R. DE VILLIERS.
— JAN D. BOSMAN.
— J. H. ENSLIN, A.zn.
— CONSTANT WAHL, Jr.
— M. C. V. THOM.
— D. J. A. VAN DER SPUY, M.zn.

Malmesbury Tak.
B. WETHMAR, Bestuurder.

Montagu Tak.
P. A. EUVRARD, Jr., Bestuurder.

Agentschap te Kaapstad.
DE KAAP DE GOEDE HOOP BANK (BEPERKT).

De Bank geeft renten op Vaste Deposita, verdisconteert dagelijks goedgekeurde wissels en onderneemt alle gewone Bankbezigheid, beide aan het Hoofdkantoor en de Takken.
De Directeuren komen bijeen op Dingsdags en Vrijdags te 10 v.m. om over disconto te beslissen.

DU PLESSIS, Jr., Kassier.

EQUITABLE
Brandassurantie & Trustmaatschappij
OPGERIGT 1 OCTOBER 1844.

Kapitaal—Ingeschreven... ... £25,000
Kapitaal—Gestort 5,000
Kapitaal—Gestort, Opgeloopen en Belegd 40,00
Verliezen, uitbetaald aan Houders van Polissen £90,000

DIRECTIE.
De Wel-Edele Heeren
SAUL SOLOMON, L.W.V., Voorzitter.
J. A. ROBERTSON. | H. K. TREDGOLD.
J. L. M. BROWN. | L. P. CAUVIN.
W. G. ANDERSON. | R. H. ARDERNE.
J. A. REID. | W. MARSH.

AUDITEUREN.
De Heeren
E. VAN STAVEREN en E. G. ASPELING.

Afdeeling Brand.
Voor het verzekeren van Onroerende en Roerende Goederen tegen Schade of Verlies door Brand Risikos worden aangenomen tegen de laagste tarieven, en voorstellen onmiddelijk overwogen en beslist.

Afdeeling Trust.
Voor het Administreren en Beheeren van Boedels en andere Panden, als Executeuren, Curators en Administrateurs, Voogden of Agenten. Voorwaarden beraal.—Speciale schikkingen zoo di verlangd worden.
Hoofdkantoor: St. Georgestraat, Kaapstad; Kantooruren: 9 v.m. tot 4 n.m. Agenturen door de geheele Kolonie heen en den Vrijstaat.

Westelijke Provincie Spoorweg

TIJDTAFEL VAN AF 30 MAART, 1884.

HOOFDLIJN—KAAPSTAD NAAR BROUNGER.

HEEN. STATIONS.	1 Niet Zondags.	2 Niet Zaturdags.	3 Maaltrein, alleen Vrijdags.	4 Niet Zondags.
Vertrek van	v.m.	n.m.	n.m	n.m.
Kaapstad	8.0	8·0	8·0	3·55
Papendorp	8·5	..	..	4·0
Zoutrivier	8.12	8·12	8·8	4·8
Maitland	8·16	via Kraaifontein.	via Kraaifontein.	4·12
Durbanweg ...	8·50			4·46
Kuilsrivier	9·0			4·55
Eersterivier ..	9·18			5·12
Lynedoch ..	9·29			5·22
Vredenburg ..	9·37			5·29
Bosman's Hek	9·45			5·37
Stellenbosch	9·55			5·49
Muldersvlei Junction. .	10·16	..	..	6·9
Klapmuts	10·30	9·36	..	6·23
Paarl	10·53	9·57	9·37	6·46
Ladygreybrug	11·3	10·8	9·44	6·59
a Aankomst Wellington	11·22	10·28	10·0	7·17
Vertrek do.	11·32	10·38	10·5	
Hermon .. ..n.m.	12·20	11·24	10·43	..
Piquetbergweg ..	1·0	11·55	11·7	..
		v.m.		
Tulbaghweg	1·28	12·15	11·21	...
Ceresweg	2·10	12·52	11·53	...
			Zat.	
Breederivier..	2·40	1·20	12·15	v.m.
Goudiniweg... ..	3·12	1·46	12·34	...
Aankomst Worcester ..	3·40	2·13	12·53	...
Vertrek do.	4·0	2·28	1·3	...
Hexrivier	4·46	3·14	1·42	...
Hexrivier Oost ..	5·21	3·46	2·4	...
Triangle	6·57	5·21	3.29	...
a Aank. Touwsrivier ..	7·50	6·10	4·9	...
Vertrek do.	..	6·40	4·19	...
Constable	..	7·50	5·12	...
Matjesfontein	..	9·5	6·14	...
Buffelsrivier	..	10·15	7·12	...
a Grootfontein	..	11·55	8·42	...
Bloedrivier	n.m.	12·40	...	...
Prins Albertweg	..	1·40	10·12	...
a Fraserburgweg	..	3·20	11·41	...
Uitkijk	..	3·45	11·56	...
Letjesbosch	..	4·42	12·48	n.m
a Aank. Beaufort West	..	6·15	2·0	...
Vertrek do.	..	6·50	2·10	...
Rhenosterkop ..	..	8·6	3·10	...
Nelspoort	..	9·0	3·58	...
Kromrivier	..	9·41	4·37	...
Drie Zusters	..	10·11	5·2	...
Murraysburgweg ..	..	11·28	5·53	...
a Victoria-Westweg	v.m.	12·45	6·50	...
Brakpoort	..	2·6	7·25	...
Richmondweg ..	..	3·5	8·16	...
Deelfontein	..	4·11	9·6	...
Mijnfontein	..	4·46	9·37	...
a Aankomst Brounger (De Aar)	..	5·48	10·20	...

TERUG.	1	2	3	4
Vertrek van		n.m.	v.m.	
a Brounger (De Aar)..	...	10·25	11·40	..
Mijnfontein	...	11·33	12·25	n.m
Deelfontein	v.m.	12·10	12·50	...
Richmondweg	...	1·12	1·43	...
Brakpoort	...	2·6	2·27	...
Victoria-Westweg	...	3·10	3·7	...
Murraysburg ...	...	4·11	3·46	...
Drie Zusters...	...	5·14	4·26	...
Kromrivier ...	...	5·50	4·50	...
Nelspoort ...	...	6·27	5·20	...
Rhenosterkop ...	...	7·9	6·0	...
a Aank. Beaufort West	...	8·20	6·45	...
Vertrek Beaufort West	...	9·0	6·55	...
Letjesbosch	...	10·22	8·1	...
Uitkijk	...	11·10	..	...
a Fraserburgweg ..	...	11·55	9·5	...
		n.m.		
Prins Albertweg ..	...	1·35	10·35	...
Bloedrivier	...	2·25	v.m.	...
a Grootfontein	...	3·25	12·5	...
Buffelsrivier	...	4·50	1·21	...
Matjesfontein	...	6·10	2·16	...
Constable	...	7·31	3·22	...
a Aankomst Touwsrivier	v.m.	8·25	4·0	...
Vertrek do.	6·15	9·0	4·20	...
Triangle	7·16	10·3	5·17	...
Hexrivier Oost .. .	8·48	11·43	6·20	...
		v.m.		
Hexrivier	9·10	12·3	6·33	..
a Aankomst Worcester	9·55	12·50	7·15	...
Vertrek do.	10·10	1·10	7·20	...
Goudiniweg.. ..	10·40	1·45	7·41	...
Breederivier	11·10	2·13	8·6	...
Ceresweg	11·42	2·43	8·31	...
Tulbaghweg ..n.m.	12·17	3·16	8·58	...
Piquetbergweg	12·50	3·40	9·13	...
Hermon	1·26	4·16	9·43	v.m
a Wellington	2·20	5·16	10·38	6·0
Ladygreybrug	2·40	5·37	11·1	6·23
Paarl	2·50	5·49	11·9	6·36
Klapmuts	3·10	6·14	11·28	7·0
Muldersvlei Junction..	3·22	6·26	11·39	7·12
Stellenbosch	3·45	via Kraaifontein, 6·47.	via Kraaifontein, 11·56.	7·37
Bosman's Hek ..	3·50			7·42
Vredenburg ..	4·1			7·55
Lynedoch ..	4·9			8·7
Eersterivier ..	4·20			8·22
Kuilsrivier ..	4·37			8·40
Durbanweg ..	4·50	7·9	12·15	8·54
Maitland	5·15	7·30	...	9·16
Zoutrivier	5·21	7·37	12·42	9·26
Papendorp	5·25	7·41	..	9·30
Aankomst Kaapstad ..	5·30	7·45	12·50	9·35

MALMESBURYSCHE TAKLIJN.

HEEN.	v.m.	n.m.
Vertrek Durbanweg	8·59	4·55
Kraaifontein	9·23	5·19
Klipheuvel	9·59	5·55
Kalabaskraal	10·31	6·27
a Abbotsdale (haltplaats)..	10·50	6·46
Aankomst Malmesbury ..	11·0	6·55
TERUG.	**v.m.**	**n.m.**
Vertrek van Malmesbury ...	6·40	2·30
Abbotsdale (haltplaats)..	6·54	2·44
Kalabaskraal	7·15	3·5
Klipheuvel	7·47	3·40
Kraaifontein	8.13	4·11
Aankomst Durbanweg ..	8.45	4·47

Bij de plaatsen in cursief houdt de trein alleen stil als er passagiers zijn.

Waar letter *a* staat, kan men ververschingen bekomen.

Gedrukt bij Jan Regter, (Hofmeyr & Regter,) Groentesplein, Kaapstad.